

คู่มือ

การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงาน
สนับสนุนวิชาการระหว่างสถาบันการศึกษาร่วมกับชุมชนท้องถิ่น
ในการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น

วันที่ ๒๔-๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑
ณ ห้องวินัส โรงแรมมิราเคิล หลักสี่ กทม.

สนับสนุนโดย

- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดย สำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน (สำนัก ๓)
- ศูนย์สนับสนุนวิชาการเพื่อการจัดการเครือข่ายภาคเหนือล่าง
- ศูนย์สนับสนุนวิชาการเพื่อการจัดการเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
- ศูนย์สนับสนุนวิชาการเพื่อการจัดการเครือข่ายภาคใต้ตอนบน
- ศูนย์ประสานงานเฉพาะประเด็นการควบคุมยาสูบ
- ศูนย์พัฒนาชุมชนท้องถิ่นเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ
- ศูนย์สนับสนุนวิชาการเพื่อการจัดการเครือข่ายภาคเหนือบน
- ศูนย์สนับสนุนวิชาการเพื่อการจัดการเครือข่ายภาคกลาง
- ศูนย์สนับสนุนวิชาการเพื่อการจัดการเครือข่ายภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
- ศูนย์สนับสนุนวิชาการเพื่อการจัดการเครือข่ายภาคใต้ตอนล่าง
- ศูนย์ประสานงานเฉพาะประเด็นการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อลดอุบัติเหตุ
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน (ศวช.) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

และ เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่

คำนำ

การพัฒนาศูนย์เรียนรู้การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ เป็นหนึ่งในการขับเคลื่อนงานของเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยสำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน (สำนัก ๓) ได้มีการร่วมลงนามความร่วมมือกับพื้นที่ เพื่อดำเนินการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ อันจะส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุในพื้นที่ จากการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานสนับสนุนวิชาการระหว่างสถาบันการศึกษา ร่วมกับชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น ระหว่างวันที่ ๒๔-๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ ในครั้งนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น และร่วมประชุมวางแผนการพัฒนาข้อเสนอโครงการสนับสนุนวิชาการระหว่างสถาบันการศึกษา ร่วมกับชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น โดยใช้คู่มือฉบับนี้ซึ่งประกอบด้วย ๒ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ ๑ แนวคิด หลักการ กำหนดการ และส่วนที่ ๒ (ร่าง) ข้อเสนอโครงการสนับสนุนวิชาการระหว่างสถาบันการศึกษาร่วมกับชุมชนท้องถิ่น ในการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น ผู้จัดทำหวังว่าคู่มือฉบับนี้จะเอื้อให้กับนักวิชาการจากสถาบันการศึกษา ได้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด และนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอโครงการสนับสนุนวิชาการระหว่างสถาบันการศึกษาร่วมกับชุมชนท้องถิ่น ในการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่นต่อไป

ชนิษฐา นันทบุตร และคณะ

พฤษภาคม ๒๕๖๑

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
แนวคิดหลักการ	๑
กำหนดการและกิจกรรม	๒
(ร่าง) ข้อเสนอโครงการสนับสนุนวิชาการระหว่างสถาบันการศึกษาร่วมกับชุมชนท้องถิ่น ในการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น	๔
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก ๖ ชุดกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุจำแนกตามงาน กิจกรรม ตามความ จำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุ	๑๖
ภาคผนวก ข รายละเอียด ๗ คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น	๓๑
ภาคผนวก ค รายละเอียดงานและกิจกรรม ๕ อ. ๕ก.	๓๒

โครงการสนับสนุนวิชาการระหว่างสถาบันการศึกษาพร้อมกับชุมชนท้องถิ่น ในการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น

แนวคิดและหลักการ

เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ ภายใต้การสนับสนุนจากสำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน (สำนัก ๓) สำนักงานกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมกับศูนย์วิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน(ศวช.) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้มีพัฒนาพื้นที่ต้นแบบของการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ โดยยึดแนวคิด หลักการ ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ๔ หลักการ ได้แก่ การใช้พื้นที่เป็นฐานการพัฒนา(Area-based development) การคำนึงถึงสุขภาพในทุกนโยบายของชุมชนท้องถิ่น (Health in all policies) การสร้างการมีส่วนร่วม และการสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ ซึ่งปรากฏผลและรูปธรรมของการดำเนินงานและกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น ใน ๖ ชุดกิจกรรมหลัก ประกอบด้วย ๑) การพัฒนาศักยภาพ ๒) การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ ๓) การพัฒนาระบบบริการ ๔) การจัดตั้งกองทุนหรือจัดให้มีสวัสดิการช่วยเหลือกัน ๕) การพัฒนาและนำใช้ข้อมูลในการส่งเสริมแก้ไข/จัดการปัญหาผู้สูงอายุ และ ๖) การพัฒนากฎ กติการะเบียบ แนวปฏิบัติเพื่อหนุนเสริมการดำเนินกิจกรรมเสริมความเข้มแข็งชุมชนท้องถิ่น พร้อมทั้งได้มีการขับเคลื่อนการดำเนินงานใน ๑๐ ประเด็นตามแนวทาง ๕ อ. ๕ก. โดยกิจกรรม ๕ อ. ประกอบด้วย การส่งเสริม อาชีพ อาหาร ออกกำลังกาย ออม และ อาสาสร้างเมือง และ ส่วนกิจกรรม ๕ ก. ประกอบด้วย การลดอุบัติเหตุ การพัฒนาโรงเรียนผู้สูงอายุ การพัฒนาชมรมผู้สูงอายุ การดูแลต่อเนื่องและกายอุปกรณ์

จากกระบวนการขับเคลื่อนและพัฒนาตามที่กล่าวมาในข้างต้น ได้มี อปท.ในเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ ๕๘ อปท. ทั่วประเทศได้เข้าร่วมกระบวนการและพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้การพัฒนา ระบบการดูแลผู้สูงอายุ ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามแนวทางที่กำหนด อีกทั้งเกิดการ สรพ บทเรียน สักเคราะห์องค์ความรู้ และพัฒนาข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะด้านการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ จึงจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์การศึกษามีความเชี่ยวชาญในประเด็นการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ เข้าร่วมเป็นกลไกหนุนเสริมกระบวนการขับเคลื่อนและพัฒนาศูนย์เรียนรู้ ให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด การประชุมที่จัดขึ้นในครั้งนี้จึงเป็นการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น และร่วมประชุมวางแผนการพัฒนาข้อเสนอโครงการสนับสนุนวิชาการระหว่างสถาบันการศึกษาพร้อมกับชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อให้นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาร่วมเรียนรู้งานและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในแนวทางด้านการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น
- ๒) เพื่อให้นักวิชาการจากสถาบันการศึกษาร่วมกับศูนย์สนับสนุนวิชาการ(ศวช.)ร่วมวางแผนการดำเนินงานสนับสนุนงานของศูนย์เรียนรู้ด้านการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น

ผู้เข้าร่วม

- ๑) สถาบันการศึกษา จำนวน ๑๒ แห่ง จำนวนแห่งละไม่เกิน ๔ คน
  ๑. สำนักวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
  ๒. คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
  ๓. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

๔. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
  ๕. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
  ๖. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม
  ๗. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนขอนแก่น
  ๘. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา
  ๙. มหาวิทยาลัยสุรนารี
  ๑๐. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
  ๑๑. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
  ๑๒. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง
- ๒) ศูนย์สนับสนุนวิชาการ(ศวภ.)ภาคเหนือตอนบน ภาคเหนือตอนล่าง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และภาคกลาง จำนวน ๑๐ คน
- ๓) ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน (ศวช.) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และคณะทำงาน จำนวน ๑๐ คน

วิธีดำเนินการ

- ๑) กลุ่มนักวิชาการจากสถาบันการศึกษาร่วมรับฟังวัตถุประสงค์และเป้าหมาย การสนับสนุนวิชาการเพื่อพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่นในรูปแบบ Cluster Learning
- ๒) กลุ่มนักวิชาจากสถาบันการศึกษาร่วมกันวิเคราะห์และวางแผนงานสนับสนุนวิชาการเพื่อพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่นในรูปแบบ Cluster Learning ร่วมกับศูนย์สนับสนุนวิชาการ(ศวภ.)
- ๓) สรุปและจัดทำข้อเสนอโครงการสนับสนุนวิชาการเพื่อพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) เครือข่ายสถาบันวิชาการร่วมพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น
- ๒) ข้อเสนอโครงการสนับสนุนวิชาการเพื่อพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น

กำหนดการและกิจกรรม

วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑	
๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น.	ลงทะเบียน
๐๙.๐๐ - ๐๙.๓๐ น.	เปิดการประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการประชุม โดย นางสาวดวงพร เสงบุญยพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนสุขภาพะชุมชน (สำนัก ๓) สสส.
๐๙.๓๐ - ๑๒.๐๐ น.	งานสนับสนุนวิชาการเพื่อการพัฒนาการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น ในรูปแบบ cluster learning ของ ๕๘ ศูนย์เรียนรู้ด้านการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น โดย รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิษฐา นันทบุตร

	ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน (ศวช.) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
๑๓.๐๐-๑๗.๐๐ น.	วิเคราะห์และวางแผนการดำเนินงานสนับสนุนวิชาการในการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น แบบ cluster learning โดย กลุ่มนักวิชาการจากสถาบันการศึกษาร่วมกับศูนย์สนับสนุนวิชาการเพื่อการจัดการเครือข่าย ให้คำปรึกษา โดย รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิษฐา นันทบุตร ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาสุขภาพชุมชน (ศวช.) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
วันศุกร์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๑	
๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐น.	ลงทะเบียน
๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐น.	วิเคราะห์และวางแผนการดำเนินงานสนับสนุนวิชาการในการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น (ต่อ) โดย กลุ่มนักวิชาการจากสถาบันการศึกษาร่วมกับศูนย์สนับสนุนวิชาการเพื่อการจัดการเครือข่าย ให้คำปรึกษา โดย รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิษฐา นันทบุตร ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาสุขภาพชุมชน (ศวช.) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
๑๓.๐๐-๑๖.๐๐ น.	นำเสนอและสรุปแผนการดำเนินงานสนับสนุนวิชาการในการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น โดย กลุ่มนักวิชาการจากสถาบันการศึกษาร่วมกับศูนย์สนับสนุนวิชาการเพื่อการจัดการเครือข่าย ให้คำปรึกษา โดย นางสาวดวงพร เฮงบุญพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักสนับสนุนสุขภาพะชุมชน (สำนัก ๓) สสส. รองศาสตราจารย์ ดร.ชนิษฐา นันทบุตร ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาสุขภาพชุมชน (ศวช.) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
๑๖.๐๐น.	ปิดการประชุม

(ร่าง) ข้อเสนอโครงการสนับสนุนวิชาการระหว่างสถาบันการศึกษาร่วมกับชุมชนท้องถิ่น
ในการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น

๑.ชื่อโครงการ.....

๒.ผู้รับผิดชอบโครงการ

.....
.....

๓.สถาบันการศึกษาที่รับทุน

(ระบุชื่อสถาบันการศึกษาและที่ตั้ง)

.....
.....
.....
.....

๔.ภาคร่วมพัฒนา

(ระบุหน่วยงาน องค์กรในพื้นที่ที่ร่วมกับ อปท.ในการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น)

๔.๑...

๔.๒..

๔.๓...

.....
.....
.....
.....

๕.ภาคีสับสนุน

(ระบุหน่วยงาน องค์กรที่สนับสนุน)

๕.๑ ศูนย์สนับสนุนวิชาการเพื่อการจัดการเครือข่าย .....

๕.๒ ศูนย์วิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพชุมชน (ศวช.) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

๕.๓

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๖. คำนิยามเชิงปฏิบัติการ

๑) **ภาคีร่วมพัฒนา** หมายถึง ท้องถิ่น ท้องที่ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น หาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาไปสู่ความสำเร็จแห่งการเป็นพื้นที่ที่มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาระบบการดูแลการดูแลผู้สูงอายุ

๒) **ภาคีสับสนุน** หมายถึง องค์กรหรือหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ที่มีส่วนร่วมในการหนุนเสริมและทำงานร่วมกับสถาบันการศึกษา...(ระบุชื่อสถาบันการศึกษา)... ซึ่งอาจได้แก่หน่วยงานรัฐและองค์กรร่วมพัฒนาเอกชน เป็นต้น

๓) **ศูนย์เรียนรู้การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น** หมายถึง พื้นที่ในเขตรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ ที่มีกระบวนการค้นหาทุนและศักยภาพโดยการใช้ข้อมูลจากการวิจัยชุมชนและระบบข้อมูลตำบล มีการประสานและเสริมความเข้มแข็งให้ทุนที่มีศักยภาพในการพัฒนางานและนวัตกรรมที่เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุครอบคลุมทุกมิติของสุขภาวะผู้สูงอายุ และ ระบุทุนทางสังคมที่สามารถทำหน้าที่เป็น “แหล่งเรียนรู้” ด้านการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุได้ มีการพัฒนาผู้รู้และแกนนำของแหล่งเรียนรู้ให้มีขีดความสามารถในการเป็น “วิทยากรแหล่งเรียนรู้” มีความสามารถในการสร้างการเรียนรู้ร่วมกันภายในพื้นที่ของตนเอง มีกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้กับเครือข่าย และทำหน้าที่กลไกบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ในพื้นที่ได้

๔) **เครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่** หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันวิชาการหรือองค์กรทางวิชาการ องค์กรชุมชน องค์กรภาคประชาสังคม ท้องที่ และสำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน (สำนัก ๓) มีเป้าหมายเพื่อร่วมขับเคลื่อนชุมชนท้องถิ่นให้น่าอยู่ โดยมีบทบาทสำคัญในการสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน การผลักดันให้เกิดนโยบายสาธารณะระดับตำบล เครือข่าย และจังหวัด รวมถึงการขับเคลื่อนและรณรงค์ให้มีการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีการคืนอำนาจให้ชุมชน

๕) **การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น** หมายถึง การส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีการเพิ่มศักยภาพและความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนางาน กิจกรรม บริการ ที่เอื้อต่อการดูแลผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบให้ครอบคลุมปัญหาและความจำเป็นของสุขภาวะของผู้สูงอายุทั้ง ๕ ด้าน ได้แก่ สังคม เศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม สุขภาพและการเมืองการปกครอง

๖) **นโยบายสาธารณะ** หมายถึง องค์ความรู้จากปฏิบัติการของของศูนย์เรียนรู้การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ ที่มีการประมวลและวิเคราะห์จากกิจกรรมของชุมชนท้องถิ่นที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่โดยเฉพาะกลุ่มประชากรเตรียมเข้าสู่ระยะสูงวัยอายุ ๕๐-๕๙ ปี และอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป จนเกิดเป็นปัญญาเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ของแต่ละภูมิภาคและมีข้อตกลงร่วมของเครือข่ายในภาพรวม ซึ่งสมาชิกของเครือข่ายร่วมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ได้ใช้เป็นแนวทางการขับเคลื่อนของแต่ละพื้นที่ทั้งระดับตำบล เครือข่าย และจังหวัด

๗) **แหล่งเรียนรู้** หมายถึง แหล่งปฏิบัติการที่เกิดจากการรวมตัวร่วมคิดร่วมทำของคนในพื้นที่ที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้อันเกิดจากการสรุปบทเรียนของการปฏิบัติจนเกิดเป็นผลดีจริง ซึ่งอาจเกิดจากนโยบายของภาครัฐ องค์กรชุมชน หรือการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรชุมชนกับภาครัฐ รวมถึงองค์ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาของท้องถิ่น ชุมชนคิดเอง มีการเรียนการสอนด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นและก่อให้เกิดการพัฒนาหรือการต่อยอดนำใช้องค์ความรู้ที่ได้ฝึกอบรมหรือได้รับการถ่ายทอด

๘) การวิจัยชุมชน หมายถึง การประเมินชุมชนด้วยการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาแบบเร่งด่วน (Rapid Ethnographic Community Assessment Process - RECAP) เป็นการพัฒนาทักษะด้านการถอดบทเรียนและการเขียนสรุปข้อมูลทุนทางสังคมและศักยภาพของกลุ่มหรือแหล่งปฏิบัติการในพื้นที่ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็ง โดยการนำใช้ศักยภาพในการจัดการปัญหาสู่การจัดการตนเองในระดับพื้นที่ รวมถึงการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับองค์กรและหน่วยงานหนุนเสริมเพื่อเข้ามาเกื้อกูลให้ชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองได้ดีขึ้น

๙) การพัฒนาระบบข้อมูลตำบล หมายถึง การจัดทำข้อมูลตำบลโดยใช้โปรแกรม (Thailand Community Network Appraisal Program - TCNAP) ที่เกิดขึ้นจากกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น และหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตรวจสอบ นำใช้ข้อมูล และเป็นเจ้าของ โดยการสร้างทีมพัฒนาฐานข้อมูลตำบลในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำใช้ข้อมูลของชุมชนเพื่อจัดการกับปัญหาที่สอดคล้องกับความต้องการและวิถีชีวิตของแต่ละชุมชน จนเกิดการพึ่งตนเองและนำไปสู่การพัฒนาตำบลสู่การเป็นตำบลสุขภาวะที่ยั่งยืน

๗. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพและเตรียมความพร้อมของการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ด้านการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น
- ๒) เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ จัดการความรู้ ขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ และประสานความร่วมมือองค์กรภาคีที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ อันนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพและ คุณภาพในการดูแลและช่วยเหลือผู้สูงอายุ
- ๓) เพื่อสนับสนุนการพัฒนาระบบข้อมูลที่สนับสนุนและขับเคลื่อนงานด้านการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น
- ๔) เพื่อส่งเสริมการขยายเครือข่ายการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น ให้เป็นพลังสังคมในการขับเคลื่อนนโยบายด้านการดูแลและช่วยเหลือผู้สูงอายุ
- ๕) เพื่อติดตามการพัฒนางานและนวัตกรรม และสังเคราะห์บทเรียนการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่นอันจะนำไปสู่การสรุปองค์ความรู้ทั่วไป และการกำหนดจังหวัดและทิศทางการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ

๘. พื้นที่เป้าหมาย

(ระบุชื่อ วรร. ของ อปท..... อำเภอ..... จังหวัด.....)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

๙. ระยะเวลาของโครงการ

รวมเวลา ๑ ปี ๖ เดือน

ตั้งแต่วันที่ ..... ถึงวันที่ .....

๑๐. ผลผลิตและผลลัพธ์

- ๑) อปท.ที่ได้รับการสนับสนุนสามารถพัฒนาและยกระดับเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น
- ๒) อปท.มีระบบฐานข้อมูลและนำใช้ประโยชน์เพื่อการสนับสนุนและขับเคลื่อนงานด้านการพัฒนาระบบการดูแล ผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น
- ๓) หลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่นของแต่ละศูนย์เรียนรู้
- ๔) ชุดความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น
- ๕) เวทีจัดการความรู้การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น
- ๖) ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น
- ๗) ข้อเสนอสถาบันการศึกษาในการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น
- ๘) เวทีพัฒนานโยบายสาธารณะการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น
- ๙) เครือข่ายการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น

๑๑. ตัวชี้วัดของโครงการ

ตัวชี้วัด	ปีที่ ๑	ปีที่ ๒
๑) แผนการติดตามและประเมินผลศูนย์เรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น	๑ ชุด	ปรับปรุง
๒) สรุปผลการดำเนินงานของ อปท.(การดำเนินงานใน ๖ ชุดกิจกรรม และการประเมินใน ๒๖ ตัวชี้วัด	๑ ชุด	๑ ชุด
๓) สรุปข้อมูลสถานการณ์ผู้สูงอายุและการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุจากระบบฐานข้อมูลในแต่ละพื้นที่ อปท.	๑ ชุด	๑ ชุด
๔) คู่มือสรุปและสนับสนุนให้ ศรร.ได้ดำเนินการจัดทำรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ	๑ ชุด	๑ ชุด
๕) คู่มือประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำหลักสูตร ศรร. โดยร่วมกับกลุ่มนักวิชาการจากหน่วยอื่น	๑ ชุด	๑ ชุด
๖) คู่มือและแนวทางการเรียนรู้ภายในพื้นที่ ศรร. และการปรับปรุงหลักสูตร ศรร.	๑ ชุด	๑ ชุด
๗) สรุปการวิเคราะห์หลักสูตรศรร.และกระบวนการจัดการเรียนรู้ภายใน	๑ ชุด	ปรับปรุง
๘) สรุปการวิเคราะห์รูปแบบการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น	๑ ชุด	ปรับปรุง
๙) คู่มือการฝึกทักษะและแนวทางการถอดบทเรียนการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น	๑ ชุด	ปรับปรุง
๑๐) คู่มือและแนวทางการสรุปบทเรียนและสังเคราะห์ความรู้การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น	๑ ชุด	ปรับปรุง
๑๑) สรุปข้อเสนอสถาบันการศึกษาในการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น	๑ ชุด	ปรับปรุง
๑๒) ข้อเสนอแนะนโยบายสาธารณะด้านการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น	๑ ชุด	๑ ชุด
๑๓) รายงานผลการดำเนินงาน(ทุก ๖ เดือน)	๒ งวด	๑ งวด

๑๒. แนวทางการดำเนินงาน

๑. การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น

๑.๑ ร่วมประชุมวางแผนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานร่วมกับพื้นที่ ศรร. และศูนย์สนับสนุนวิชาการเพื่อการจัดการเครือข่าย

๑.๒ ติดตามและสรุปผลการดำเนินงานใน ๖ ชุดกิจกรรมหลัก

๑.๓ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานใน ๒๖ ตัวชี้วัด

๑.๔ ติดตามและสรุปข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ

๑.๕ ให้คำปรึกษา แนะนำ และข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา

๑.๖ ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสรุปและสนับสนุนให้ ศรร. ได้ดำเนินการจัดทำรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ

๒. การสนับสนุนวิชาการเพื่อพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น

๒.๑ ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำหลักสูตร ศรร. โดยร่วมกับกลุ่มนักวิชาการจากหน่วยอื่นและศูนย์สนับสนุนวิชาการเพื่อการจัดการเครือข่าย

๒.๒ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในพื้นที่ ศรร. และปรับปรุงหลักสูตร ศรร. โดยร่วมกับกลุ่มนักวิชาการจากหน่วยอื่นและศูนย์สนับสนุนวิชาการเพื่อการจัดการเครือข่าย

๒.๓ ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อฝึกทักษะการสรุปบทเรียนการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น สำหรับนักวิชาการ ศรร. โดยร่วมกับกลุ่มนักวิชาการจากหน่วยอื่นและศูนย์สนับสนุนวิชาการเพื่อการจัดการเครือข่าย

๓. การจัดการความรู้และขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ

๓.๑ ร่วมกับนักวิชาการ ศรร. สรุปบทเรียนการดำเนินงานพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ

๓.๒ เข้าร่วมเวทีสรุปบทเรียนและจัดการความรู้เพื่อพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น

๓.๓ เข้าร่วมเวทีพัฒนาข้อเสนอนโยบายสาธารณะในระดับเครือข่าย หรือระดับชาติ

๔. การบริหารจัดการโครงการ

๔.๑ วางแผนและออกแบบกิจกรรมการดำเนินงานสนับสนุนวิชาการร่วมกับ ศรร. กลุ่มนักวิชาการจากหน่วยอื่น และ ศูนย์สนับสนุนวิชาการเพื่อการจัดการเครือข่าย

๔.๒ สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน

๑๓. แนวทางการดำเนินงาน ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ตัวชี้วัดโครงการ และผู้ดำเนินการ

งานและกิจกรรม	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่	ตัวชี้วัดโครงการ	ผู้ดำเนินการ		
			หลัก	ร่วม	สนับสนุน
๑. การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน					
๑.๑ ร่วมประชุมวางแผนและออกแบบแนวทางการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานร่วมกับพื้นที่ ศรร. และศูนย์สนับสนุนวิชาการเพื่อการจัดการเครือข่าย	๑,๕	แผนการติดตามและประเมินผล ศูนย์เรียนรู้เพื่อพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น	สถาบันการศึกษา	ศรร. ศวก.	ศวช. สพ.๓
๑.๒ ติดตามและสรุปผลการดำเนินงานใน ๖ ชุดกิจกรรมหลัก	๑,๕	สรุปผลการดำเนินงานของ อปท. ใน ๖ ชุดกิจกรรม	สถาบันการศึกษา	ศรร. ศวก.	สพ.๓
๑.๓ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานใน ๒๖ ตัวชี้วัด	๑,๕	สรุปผลการดำเนินงานของ อปท. ใน ๒๖ ตัวชี้วัด	สถาบันการศึกษา	ศรร. ศวก.	สพ.๓
๑.๔ ติดตามและสรุปข้อมูลจากการระบบฐานข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ	๑,๓,๕	สรุปข้อมูลสถานการณ์ผู้สูงอายุและการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุจากระบบฐานข้อมูลในแต่ละพื้นที่ อปท.	สถาบันการศึกษา	ศรร. ศวก.	สพ.๓
๑.๕ ให้คำปรึกษา แนะนำ และข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา	๑,๒,๓,๔,๕		สถาบันการศึกษา	ศรร.	ศวก. สพ.๓
๑.๖ ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสรุปและสนับสนุนให้ ศรร. ได้ดำเนินการจัดทำรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ	๕	คู่มือสรุปและสนับสนุนให้ ศรร. ได้ดำเนินการจัดทำรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ	สถาบันการศึกษา	ศรร. ศวก.	สพ.๓

งานและกิจกรรม	สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ข้อที่	ตัวชี้วัดโครงการ	ผู้ดำเนินการ		
			หลัก	ร่วม	สนับสนุน
๒. การสนับสนุนวิชาการการพัฒนาระบบการดูแล ผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น					
๒.๑ ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำหลักสูตร ศรร. โดย ร่วมกับกลุ่มนักวิชาการจากหน่วยอื่น และศูนย์ สนับสนุนวิชาการเพื่อการจัดการเครือข่าย	๑,๔	คู่มือประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อ จัดทำหลักสูตร ศรร.	สถาบันการศึกษา	ศรร. ศวภ.	ศวช. สพ.๓
๒.๒ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในพื้นที่ ศรร. และ ปรับปรุงหลักสูตร ศรร. โดยร่วมกับกลุ่มนักวิชาการ จากหน่วยอื่น และศูนย์สนับสนุนวิชาการเพื่อการ จัดการเครือข่าย	๑,๔	คู่มือและแนวทางการเรียนรู้ ภายในพื้นที่ ศรร. และการ ปรับปรุงหลักสูตร ศรร.	สถาบันการศึกษา ศรร.	ศวภ. ศวช.	สพ.๓
		สรุปการวิเคราะห์หลักสูตร ศรร. และกระบวนการจัดการเรียนรู้ ภายใน	สถาบันการศึกษา ศรร.	ศวภ. ศวช.	สพ.๓
๒.๓ ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อฝึกทักษะการถอดบทเรียน การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น สำหรับนักวิชาการ ศรร. โดยร่วมกับกลุ่มนักวิชาการ จากหน่วยอื่นและศูนย์สนับสนุนวิชาการเพื่อการ จัดการเครือข่าย	๒,๕	คู่มือ การฝึกทักษะและแนว ทางการถอดบทเรียนการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชน ท้องถิ่น	สถาบันการศึกษา ศรร.	ศวภ. ศวช.	สพ.๓
๓. การจัดการความรู้และขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ					
๓.๑ ร่วมกับนักวิชาการ ศรร. ถอดบทเรียนการดำเนินงาน พัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ	๒	คู่มือ และแนวทางการสรุป บทเรียนและสังเคราะห์ความรู้ การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ โดยชุมชนท้องถิ่น	ศรร.	สถาบันการศึกษา ศวภ.	ศวช. สพ.๓
		สรุปการวิเคราะห์รูปแบบการ พัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ โดยชุมชนท้องถิ่น	สถาบันการศึกษา ศรร.	ศวภ.	ศวช. สพ.๓
๓.๒ เข้าร่วมเวทีสรุปบทเรียนและจัดการความรู้เพื่อพัฒนา ระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น	๒,๕	สรุปข้อเสนอสถาบันการศึกษาใน การพัฒนาระบบการดูแล ผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น	ศวภ. ศวช. สถาบันการศึกษา	ศรร.	สพ.๓

งานและกิจกรรม	สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ข้อที่	ตัวชี้วัดโครงการ	ผู้ดำเนินการ		
			หลัก	ร่วม	สนับสนุน
๓.๓ เข้าร่วมเวทีพัฒนาข้อเสนอนโยบายสาธารณะในระดับ เครือข่าย หรือระดับชาติ	๒	ข้อเสนอนโยบายสาธารณะด้าน การพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอ อายุโดยชุมชนท้องถิ่น	สน.๓ ศวก. ศวช. สถาบันการศึกษา	ศรร.	
๔. การบริหารจัดการโครงการ					
๔.๑ วางแผนและออกแบบกิจกรรมการดำเนินงาน สนับสนุนวิชาการร่วมกับ ศรร. และกลุ่มนักวิชาการจาก หน่วยอื่น และศูนย์สนับสนุนวิชาการเพื่อการจัดการ เครือข่าย	๑,๒,๓,๔,๕		สถาบันการศึกษา	ศรร. ศวก. ศวช.	สน.๓
๔.๒ สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน	๑,๒,๓,๔,๕	รายงานผลการดำเนินงาน (ทุก ๖ เดือน)	สถาบันการศึกษา	ศรร.	ศวก. ศวช. สน.๓

๑๔. แผนปฏิบัติการของสถาบันวิชาการ (ระยะเวลา ๑ ปี ๖ เดือน) ระหว่าง ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ถึง ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๒

งานและกิจกรรม	พ.ศ. ๒๕๖๑						พ.ศ. ๒๕๖๒												
	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
๑. การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน																			
๑.๑ ร่วมประชุมวางแผนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานร่วมกับพื้นที่ ศร.และศวภ.	×						×												
๑.๒ ติดตามและสรุปผลการดำเนินงานใน ๖ ชุดกิจกรรมหลัก	×						×												
๑.๓ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานใน ๒๖ ตัวชี้วัด	×						×												
๑.๔ ติดตามและสรุปข้อมูลจากระบบฐานข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ	×						×												
๑.๕ ให้คำปรึกษา แนะนำ และข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
๑.๖ ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสรุปและสนับสนุนให้ ศร. ได้ดำเนินการจัดทำรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ	×						×						×						
๒. การสนับสนุนวิชาการเพื่อพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น																			
๒.๑ ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำหลักสูตร ศร. โดยร่วมกับกลุ่มนักวิชาการจากหน่วยอื่นและศวภ.		×																	
๒.๒ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายในพื้นที่ ศร. และปรับปรุงหลักสูตร ศร. โดยร่วมกับกลุ่มนักวิชาการจากหน่วยอื่นและศวภ.		×	×	×															
๒.๓ ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อฝึกทักษะการสรุปบทเรียนการพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่นสำหรับนักวิชาการ ศร. โดยร่วมกับกลุ่มนักวิชาการจากหน่วยอื่น					×														

งานและกิจกรรม	พ.ศ. ๒๕๖๑						พ.ศ. ๒๕๖๒												
	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
๓. การจัดการความรู้และขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ																			
๓.๑ ร่วมกับนักวิชาการ ศรร. สรุปบทเรียนการดำเนินงานพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุ					×	×	×												
๓.๒ เข้าร่วมเวทีสรุปบทเรียนและจัดการความรู้เพื่อพัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่น								×						×					
๓.๓ เข้าร่วมเวทีพัฒนาข้อเสนอนโยบายสาธารณะในระดับเครือข่าย หรือระดับชาติ									×										
๔. การบริหารจัดการโครงการ																			
๔.๑ วางแผนและออกแบบกิจกรรมการดำเนินงานสนับสนุนวิชาการร่วมกับ ศรร. กลุ่มนักวิชาการจากหน่วยอื่นและศวก.	×						×												
๔.๒ สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน							×						×						

๑๕.การกำกับติดตาม และการประเมินผลของโครงการ

๑๕.๑ การประเมินผลด้วยตนเองเกี่ยวกับกิจกรรมของโครงการ เช่น ๑.๑ ร่วมประชุมวางแผนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานร่วมกับพื้นที่ ศรร. และศวภ. การสรุปและติดตามการดำเนินงานของ อปท. และการจัดทำรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของโครงการ เป็นต้น

๑๕.๒ สำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน (สำนัก๓) จะดำเนินการให้มีผู้ประเมินผลภายนอกตามหลักเกณฑ์ที่สสส. กำหนด

๑๖. เงื่อนไขเฉพาะ

กรณีที่มีการปรับเปลี่ยนผู้รับผิดชอบโครงการฯ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยสำนักสนับสนุนสุขภาวะชุมชน (สำนัก ๓) จะเป็นผู้ตัดสินว่าจะให้ใครเป็นผู้รับผิดชอบต่อเนื่อง

๑๗.รายละเอียดของผู้รับผิดชอบโครงการและทีมงาน

๑๗.๑ ผู้รับผิดชอบโครงการ

- (๑) ชื่อ-สกุล .....
- (๒) วัน เดือน ปีเกิด .....อายุ ..... ปี
- (๓) ภูมิลำเนา .....
- (๔) ตำแหน่งปัจจุบัน .....
- (๕) สถานที่ทำงาน .....
- .....
- .....
- (๖) ที่อยู่ปัจจุบัน .....
- .....
- .....
- โทรศัพท์.....
- E-mail: .....
- (๗) ประวัติการศึกษา

วุฒิการศึกษา	สถาบันการศึกษา	ปีที่จบ

(๘) ประวัติการทำงาน

ตำแหน่ง	สถานที่ทำงาน	พ.ศ.

(๙) ประวัติการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน

การฝึกอบรม ศึกษาดูงาน	สถานที่ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน	พ.ศ.

(๑๐) เกียรติประวัติ รางวัลที่เคยได้รับ

เกียรติประวัติ รางวัลที่เคยได้รับ	หน่วยงาน	พ.ศ.

๑๗.๒ ผู้จัดการโครงการ

- (๑) ชื่อ-สกุล .....
- (๒) วัน เดือน ปีเกิด .....อายุ ..... ปี
- (๓) ภูมิลำเนา .....
- (๔) ตำแหน่งปัจจุบัน .....
- (๕) สถานที่ทำงาน .....
- .....
- .....
- (๖) ที่อยู่ปัจจุบัน .....
- .....
- .....
- โทรศัพท์.....
- E-mail: .....
- (๗) ประวัติการศึกษา

วุฒิการศึกษา	สถาบันการศึกษา	ปีที่จบ

(๘) ประวัติการทำงาน

ตำแหน่ง	สถานที่ทำงาน	พ.ศ.

(๙) ประวัติการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน

การฝึกอบรม ศึกษาดูงาน	สถานที่ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน	พ.ศ.

(๑๐) เกียรติประวัติ รางวัลที่เคยได้รับ

เกียรติประวัติ รางวัลที่เคยได้รับ	หน่วยงาน	พ.ศ.

ภาคผนวก ก

๖ ชุดกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุจำแนกตามงาน กิจกรรม ตามความจำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุ*

๖ ชุดกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุ	ลักษณะกิจกรรม
๑. การพัฒนาศักยภาพ	
<p>๑) สนับสนุนการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ และมีหลักสูตรการเรียนรู้ ครอบคลุมการเรียนรู้ด้านสุขภาพ เช่น การประเมินสมรรถนะของผู้สูงอายุ การฝึกผู้สูงอายุให้ดูแลตนเอง การยืดเหยียดกล้ามเนื้อ การออกกำลังกาย รำไม้พลอง โยคะ รำวงพื้นบ้าน เป็นต้น ด้านจิตใจ เช่น การฝึกสมาธิ สวดมนต์ สันทนาการ เป็นต้น ด้านอาชีพ ได้แก่ การเสริมทักษะอาชีพเพื่อสร้างรายได้ การทำอาหารและการทำผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ และการเรียนรู้อื่นๆ เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ การสื่อสารด้วยเทคโนโลยี โลกโซเชียล การฝึกทักษะด้านภาษาอังกฤษ ความรู้เรื่องสิทธิ เป็นต้น</p>	<p>๑.๑. จัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ ให้ผู้สูงอายุ หรือผู้เตรียมตัวเป็นผู้สูงอายุ(๕๐-๕๙ ปี)เข้าเรียนรู้ เรื่องการดูแลสุขภาพ การทำกิจกรรมร่วมกัน การพบปะพูดคุย การเรียนรู้เรื่องอื่นๆ เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ การสื่อสารด้วยเทคโนโลยี โลกโซเชียล การฝึกทักษะด้านภาษาอังกฤษ ความรู้เรื่องสิทธิ เป็นต้น อาจกำหนดช่วงเวลาดำเนินการ เช่น ทำรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน หรือสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา</p> <p>๑.๒. สนับสนุนให้โรงเรียนผู้สูงอายุ มีหลักสูตร ตารางเรียนรู้ ให้ผู้สูงอายุมีอิสระเลือกเรียนได้ตามอัธยาศัย โดยกำหนดเรื่อง ช่วงเวลา และสื่อสารให้ผู้สูงอายุเข้าใจ และเลือกเข้าเรียนได้ตามอิสระ และความสนใจ</p> <p>๑.๓. สนับสนุนให้แกนนำผู้สูงอายุที่มีความเชี่ยวชาญ เป็นวิทยากร จัดการเรียนรู้อบรมในโรงเรียน เช่น จัดเรียนรู้จากภูมิปัญญา สานตะกร้า ออกแบบลายผ้าไหม เพาะพันธุ์กล้าไม้ ทอเสื่อ ทำไม้กวาด เป็นต้น</p> <p>๑.๔. สนับสนุนให้ผู้สอนที่มาจากหน่วยงาน องค์กรในชุมชน จัดการเรียนรู้อบรมตามความชำนาญ เช่น พยาบาล จารพ.สต. ให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพ ฝึกทักษะ บริหารสมอง นักโภชนาการ สอนเรื่องอาหารที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ กศน. ฝึกทักษะอาชีพเสริม เป็นต้น</p> <p>๑.๕. สนับสนุนให้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน จัดการเรียนรู้อบรมสำหรับผู้สูงอายุในโรงเรียน เช่น ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่น มัสยิด คริสตจักร ศูนย์พันธุกรรมข้าว พืช สัตว์ เป็นต้น</p> <p>๑.๖. สนับสนุนให้ผู้สูงอายุรวมกลุ่มทำอาสา เพื่องานสาธารณะเช่น การทำความสะอาดวัด โรงเรียน ศาลากลางบ้าน ถนนในหมู่บ้าน การปรับปรุงที่สาธารณะทำแปลงปลูกผักรวม ทำนารวม จัดการขยะ เป็นต้น</p> <p>๑.๗. จัดรูปแบบการเรียนรู้ให้ผู้สูงอายุเข้าเรียนได้ตลอด ไม่จำกัดเวลา การแต่งกาย เช่น เข้าเรียนได้ในวันที่สะดวก สนับสนุนการเดินทาง หลักสูตรเรียนรู้อิสระ เลือกเรียนได้ตามอัธยาศัย เป็นต้น</p> <p>๑.๘. อื่นๆ.....</p>
<p>๒) สนับสนุนการจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ ทำหน้าที่ช่วยเหลือดูแล สนับสนุนกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุครอบคลุมทุกด้าน ได้แก่ ด้านสังคม เศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม และสุขภาพ</p>	<p>๒.๑ สนับสนุนให้มีกระดุมแกนนำผู้สูงอายุ ผู้นำชุมชน จัดทำแผนงานจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ และกำหนดแนวทางการดำเนินงานต่อเนื่อง</p> <p>๒.๒ สนับสนุนให้ชมรมผู้สูงอายุมีกิจกรรมต่อเนื่องในการรวมแกนนำที่เป็นผู้สูงอายุตั้งกองทุนช่วยเหลือกันเมื่อป่วย ตาย</p>

*ปรับปรุงเมื่อวันที่ ๒๔พ.ค. ๖๐ ปรับเป็น ๔๐งานและกิจกรรม

๖ ชุดกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุ	ลักษณะกิจกรรม
	<p>๒.๓ สนับสนุนให้ชมรมผู้สูงอายุ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมาพบปะ รวมกลุ่ม ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น สวดมนต์ นั่งสมาธิ ออกกำลังกาย ตรวจสุขภาพ เป็นต้น</p> <p>๒.๔ สนับสนุนให้ชมรมผู้สูงอายุจัดทำข้อมูลผู้สูงอายุครอบคลุมทุกภาวะสุขภาพ</p> <p>๒.๕ สนับสนุนให้ชมรมผู้สูงอายุทำหน้าที่ประสานหน่วยงานองค์กร ภายในและภายนอก เพื่อการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ทุกข์ยาก ป่วยซับซ้อน ติดบ้าน ติดเตียง</p> <p>๒.๖ สนับสนุนให้ชมรมผู้สูงอายุ เป็นหน่วยสนับสนุนการฝึกทักษะอาชีพแก่ผู้สูงอายุ รวมถึงเป็นแหล่งรวมผลผลิต กระจายสู่ตลาดทั้งในและนอกพื้นที่</p> <p>๒.๗ สนับสนุนให้มีแหล่งที่ตั้งของชมรมผู้สูงอายุ เพื่อเป็นศูนย์กลาง ประสานงาน กิจกรรม และศูนย์รวมข้อมูลทุกด้าน รวมถึงการช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุ เป็นต้น</p> <p>๒.๘ อื่นๆ....</p>
<p>๓) สนับสนุนการพัฒนาทักษะ และการดำเนินกิจกรรม กลุ่มอาสาสมัครต่างๆ ในชุมชน ให้การดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุในลักษณะที่แตกต่างกันครอบคลุมปัญหา และความต้องการ และทุกสภาวะสุขภาพ</p>	<p>๓.๑ สนับสนุนให้จัดการ ฝึกอบรม และ สนับสนุน กลุ่มอปพร. ให้สามารถประเมิน ภาวะฉุกเฉิน และให้การช่วยเหลือเคลื่อนย้ายผู้สูงอายุได้ถูกต้อง เหมาะสม เช่น หกล้ม กระจกหัก หมดสติ เป็นต้น และสามารถช่วยเหลือเบื้องต้น เคลื่อนย้ายได้อย่างถูกวิธี</p> <p>๓.๒ สนับสนุนการฝึกอบรมกลุ่ม อสม. ให้สามารถประเมินภาวะสุขภาพ ความสามารถในการช่วยเหลือตัวเองของผู้สูงอายุ การตรวจคัดกรองเบาหวาน ความดันโลหิตสูง การประเมินภาวะฉุกเฉินเช่น หมดสติ น้ำตาลในเลือดต่ำ กระจกหัก แขนขาอ่อนแรง เป็นต้น</p> <p>๓.๓ สนับสนุนฝึกอบรม กลุ่มอพม.ในการเฝ้าระวัง ช่วยเหลือ กรณีความรุนแรงที่เกิดในผู้สูงอายุ เช่น ถูกทำร้าย ทารุณ ทอดทิ้ง เป็นต้น และสามารถประสานการช่วยเหลือ ส่งต่อ ได้เหมาะสม</p> <p>๓.๔ สนับสนุนฝึกอบรมให้กลุ่มเด็ก เยาวชน วัยรุ่น เป็นอาสาสมัครเยี่ยมบ้าน ช่วยเหลือผู้สูงอายุ</p> <p>๓.๕ สนับสนุนกลุ่มจิตอาสาในชุมชนให้การช่วยเหลือครอบครัว ผู้สูงอายุที่ยากไร้ ขาดแคลน เจ็บป่วยติดเตียง เป็นต้น ด้วยการเยี่ยมบ้าน ประสานจัดสิ่งของที่จำเป็นให้ ประสานหน่วยงานเกี่ยวข้องช่วยเหลือ</p> <p>๓.๖ สนับสนุนการฝึกอบรม และสนับสนุนกลุ่มอาสาสมัครให้สามารถช่วยเหลือฉุกเฉินผู้สูงอายุได้รวดเร็ว มีประสิทธิภาพทันเวลา ลดความพิการการระงับการดูแลระยะยาวในครอบครัว ชุมชน</p> <p>๓.๗ สนับสนุนอาสาสมัครที่เป็นผู้สูงอายุ เป็นผู้นำรวมกลุ่มจัดกิจกรรม พบปะ เรียนรู้ แลกเปลี่ยนการดูแลสุขภาพ การเฝ้าระวังอาการที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ ฝึกทักษะอาชีพเสริม เป็นต้น</p> <p>๓.๘ สนับสนุนการฝึกทักษะอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ(อผส.) เพื่อให้มีความรู้เข้าใจความเสื่อมตามวัย เช่น การจัดหาอาหารให้ปลอดภัยและสอดคล้องกับความต้องการตามวัยและโรค การให้การดูแลช่วยเหลือตามสภาพทั้งในภาวะปกติและฉุกเฉิน</p> <p>๓.๙ สนับสนุนการฝึกทักษะอาสาสมัครในการสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ เช่น กลุ่มออกกำลังกายไม้พอง กลุ่มร่ำวงย้อนยุค กลุ่มเต้นลีลาศ กลุ่มบาสโลป เป็นต้น</p>

๖ ชุดกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุ	ลักษณะกิจกรรม
	<p>๓.๑๐ สนับสนุนให้จัดทำคู่มือ แนวทางให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ สำหรับอาสาสมัครในชุมชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมิน ตัดสินใจ ในการช่วยเหลือ ส่งต่อ ในระดับชุมชน</p> <p>๓.๑๑ อื่นๆ.....</p>
<p>๔) เพิ่มจำนวนผู้ดูแลช่วยเหลือทั้งที่เป็นอาสาสมัครและภาควิชาชีพ</p>	<p>๔.๑ กองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นสนับสนุนการเรียนเพิ่มเติมเฉพาะด้านการดูแลผู้สูงอายุ เช่น การบริหารผู้สูงอายุ ผู้ช่วยพยาบาล ผู้ดูแลผู้สูงอายุ เป็นต้น</p> <p>๔.๒ สนับสนุนให้อาสาสมัครผู้ผ่านการอบรมเฉพาะทางด้านการดูแลผู้สูงอายุ ให้เป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้แก่อาสาสมัครด้านสุขภาพ หรือผู้สนใจ และวางแผนการดูแลผู้สูงอายุติดบ้าน ติดเตียง เจ็บป่วยซับซ้อน เป็นต้น</p> <p>๔.๓ สนับสนุนให้มีเครือข่ายการดูแล ช่วยเหลือผู้สูงอายุที่เจ็บป่วย ทุกข์ยาก ไร้ที่อยู่ ถูกกระทำความรุนแรง เช่น การช่วยเหลือผู้สูงอายุถูกทำร้ายโดยมีผู้ร่วมดำเนินการ ได้แก่ พยาบาล พมจ. บ้านพักหญิง ตำรวจ อสม. กศน. ผู้บริหารท้องถิ่น เป็นต้น</p> <p>๔.๔ สนับสนุนการฝึกอบรมการดูแล ช่วยเหลือผู้สูงอายุ ในกลุ่มผู้นำท้องที่ ท้องถิ่น อาสาสมัครอื่นๆ เช่น อปพร. อพม. ตำรวจบ้าน เป็นต้น</p> <p>๔.๕ อื่นๆ.....</p>
<p>๕) จัดให้มีการค้นหา และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุที่มีความเชี่ยวชาญ เป็นผู้นำในด้านต่างๆ อาทิเช่น ด้านวัฒนธรรม หัตถกรรมและงานฝีมือ ความเชื่อและพิธีกรรม การดูแลสุขภาพทางเลือก ขับร้องและดนตรี ผู้นำด้านความคิด การประสานงานชุมชน เป็นต้น ให้เป็นวิทยากรถ่ายทอด หรือจัดการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ เช่น สอนในโรงเรียนผู้สูงอายุ สอนในศูนย์พัฒนาเด็กฯ สอนในโรงเรียน สอนกลุ่มอาสาสมัคร และเยาวชนในชุมชน เป็นต้น</p>	<p>๕.๑ สนับสนุนให้มีการค้นหาอาสาสมัครผู้สูงอายุที่เป็น ประชาชน อดีตนัก ข้าราชการบำนาญมีความเชี่ยวชาญ เฉพาะ ชุมชนให้การยอมรับ มาเป็นวิทยากร จัดการเรียนรู้อบรมในโรงเรียน</p> <p>๕.๒ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุที่เป็นประชาชน มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง จัดการเรียนรู้อบรมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือจัดการเรียนรู้สำหรับเด็ก เยาวชนในชุมชน เช่น สอนและฝึกเด็กปฐมวัยปั้นตุ๊กตาดินเผา ทำสิ่งประดิษฐ์ ของเล่นจากใบจาก ใบตอง สอนเด็กและเยาวชนทำปุ๋ยชีวภาพ น้ำหมักชีวภาพ เป็นต้น</p> <p>๕.๓ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุเป็นวิทยากรฝึกอบรม และสาธิตในโรงเรียน เช่น การทำแปลงเกษตรผสมผสาน ปลูกผักปลอดสารพิษ ฝึกทำพานบายศรี อ่านอักษรโบราณ นวดแผนไทย เป็นต้น</p> <p>๕.๔ สนับสนุนให้เป็นวิทยากร สอนในโรงเรียนผู้สูงอายุ ตามความชำนาญ</p> <p>๕.๕ สนับสนุนให้เป็นวิทยากรสอนอาสาสมัครกลุ่มต่างๆ ในชุมชน เช่น สอนเรื่องการดูแลสุขภาพด้วยการใช้สมุนไพร การดูแลหลังคลอดสำหรับ อสม. การทำงานฝีมือ สิ่งประดิษฐ์จากวัสดุพื้นบ้านสำหรับกลุ่มแม่บ้าน เป็นต้น</p> <p>๕.๖ อื่นๆ.....</p>
<p>๖) สนับสนุนให้มีกิจกรรมเสริมตามโอกาส หรือพัฒนาทักษะอื่นๆเพิ่มเติม สำหรับผู้สูงอายุครอบคลุมด้านร่างกาย จิตใจ เศรษฐกิจ และสังคม</p>	<p>๖.๑ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีโอกาสรวมกลุ่มทำกิจกรรมทางศาสนา เช่นมาวัด สวดมนต์ นั่งสมาธิ จำศีล เป็นต้น</p> <p>๖.๒ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุรวมกลุ่ม ทำกิจกรรมเรียนรู้การจัดเมนู การปรุงอาหารที่ใช้วัตถุดิบในชุมชนสำหรับผู้สูงอายุ</p>

๖ ชุดกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุ	ลักษณะกิจกรรม
	<p>๖.๓ สนับสนุนการจัดกิจกรรมเชิดชู แสดงความรักเคารพต่อผู้สูงอายุในวันสำคัญ หรือโอกาสพิเศษ เช่น รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ ประกาศเกียรติคุณแม่ดีเด่น พ่อดีเด่น คนดีศรีสังคม ขอพรปีใหม่ผู้สูงอายุ เป็นต้น และสนับสนุนให้มีแกนนำผู้สูงอายุร่วมออกแบบกิจกรรม หรือร่วมการดำเนินการด้วย</p> <p>๖.๔ สนับสนุนให้มีกิจกรรมการประกวด ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุทั้งระดับบุคคล กลุ่ม เช่น ประกวดผู้สูงอายุฟันดี สูงวัยใสใจสุขภาพ การแสดงรำวงย้อนยุค เต้นลีลาศ เต้นแอโรบิค รำวงงอกก้า รำไม้พอง เป็นต้น</p> <p>๖.๕ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีโอกาสเดินทางท่องเที่ยว ไปเรียนรู้ตามสถานที่ต่าง เช่น ไหว้พระทำบุญ ๙ วัด เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ นั่งรถไฟท่องเที่ยวธรรมชาติ ดูภาพยนตร์เรื่องคาราโอเกะ เป็นต้น</p> <p>๖.๖ สนับสนุนให้อาสาสมัคร ผู้นำ วิทยากร วิทยากร ผู้สูงอายุ ทำกิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมกันในวันสำคัญ เช่น กีฬาพื้นบ้านผู้สูงอายุในวันปีใหม่โดยให้บุตร หลานเข้าร่วมเป็นทีม แข่งฟุตบอล ๓ วัย ๔๐๐ ปี เป็นต้น</p> <p>๖.๗ อื่นๆ.....</p>
<p>๗) ผลักดันกลุ่ม แหล่งเรียนรู้ ที่มีรายได้ร่วมสมทบทุน สนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจของผู้สูงอายุ เช่น กลุ่มปุ๋ยชีวภาพ สนับสนุนปุ๋ยสำหรับให้ผู้สูงอายุปลูกผักสวนครัว กลุ่มคัดแยกขยะ สนับสนุนวัสดุในการประดิษฐ์สิ่งของให้กับกลุ่มผู้สูงอายุเพื่อสร้างรายได้ เป็นต้น</p>	<p>๗.๑ สนับสนุนให้กลุ่มปุ๋ยชีวภาพ ให้ปุ๋ยฟรีสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุที่ปลูกผักปลอดสารพิษ หรือสนับสนุนให้ผลิตปุ๋ยใช้เอง เป็นต้น</p> <p>๗.๒ สนับสนุนให้กลุ่มคัดแยกขยะ คัดขยะรีไซเคิลให้กลุ่มผู้สูงอายุ นำไปผลิตเป็นสิ่งของ เครื่องใช้ ของเล่น เด็ก เป็นต้น</p> <p>๗.๓ ผลักดันให้กลุ่มวิสาหกิจ กลุ่มอาชีพที่มีขยะรีไซเคิลเหลือจากการผลิต นำขยะมาเป็นทุนตั้งกองบุญเพื่อผู้สูงอายุ</p> <p>๗.๔ สนับสนุนให้กลุ่มอาชีพ จ้างงานผู้สูงอายุช่วยงานกลุ่ม เช่น คัดแยกผลิตภัณฑ์ ทำพรมเช็ดเท้า บรรจุก้อนเชื้อเห็ด แยกขนาดหน่อไม้ฝรั่ง เป็นต้น</p> <p>๗.๕ สนับสนุนให้ตลาดนัดชุมชน จัดโซนขายอาหาร ขายสินค้าสำหรับผู้สูงอายุที่มีผลผลิตเพื่อจำหน่าย</p> <p>๗.๖ อื่นๆ.....</p>
<p>๘) สนับสนุนให้ผู้สูงอายุเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพเพื่อสร้างรายได้ เช่น กลุ่มผลิตอาหารแปรรูป กลุ่มอาชีพต่างๆ กลุ่มทอผ้าพื้นเมือง การรวมกลุ่มทำดอกไม้จันทน์ กลุ่มน้ำพริกหนุ่ม สานตะกร้า เลี้ยงกบ เพาะเห็ด เลี้ยงปลา เป็นต้น</p>	<p>๘.๑ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพ เช่น ปลูกผักปลอดสารพิษ กลุ่มทอผ้าพื้นเมือง กลุ่มทำดอกไม้จันทน์ กลุ่มน้ำพริกหนุ่ม สานตะกร้า เลี้ยงกบ เพาะเห็ด เลี้ยงปลา เป็นต้น</p> <p>๘.๒ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุรวมกลุ่ม อาชีพเสริม เช่น กลุ่มทำลูกประคบสมุนไพร กลุ่มทำยาหม่องน้ำ น้ำยาเอนกประสงค์ กลุ่มทำไม้กวาด กลุ่มทอผ้าไหม ทอผ้าฝ้าย เป็นต้น</p> <p>๘.๓ อื่นๆ.....</p>
<p>๙) ฝึกอบรมผู้เตรียมเข้าสู่วัยสูงอายุ และผู้สูงอายุ ให้ความรู้และทักษะในการดูแลตนเองได้ตามภาวะสุขภาพ เช่น การส่งเสริมสุขภาพโดยการออกกำลังกายตามสภาพร่างกาย การรับประทานอาหารเพื่อสุขภาพ ผักสมองป้องกันและฟื้นฟูการเสื่อมตามวัย</p>	<p>๙.๑ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุเข้ารับการฝึกอบรม ทักษะในการดูแลตนเองได้ตามภาวะสุขภาพ เช่น การออกกำลังกาย การรับประทานอาหาร การป้องกันและฟื้นฟู ความเสื่อมตามวัย การดูแลสุขภาพจิต เช่น การสื่อสาร วิธีคลายเครียด ดนตรีบำบัด ธรรมะบำบัด เป็นต้น และเฝ้าระวังความปลอดภัยในบ้าน นอกบ้าน และการเตรียมตัวเข้าสู่วัยสูงอายุ การเตรียมตัวก่อนตาย เป็นต้น</p>

๖ ชุดกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุ	ลักษณะกิจกรรม
<p>การผ่อนคลายดูแลสุขภาพจิต การฝึกเดินนั่งให้ปลอดภัยป้องกัน การหกล้มในบ้านนอกร้าน การสื่อสาร การดูแลด้านจิตใจ การเตรียมตัวก่อนตาย เป็นต้น</p>	<p>๙.๒ สนับสนุนให้ผู้เตรียมเข้าสู่วัยสูงอายุ เข้ารับการฝึกทักษะ การเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงในวัยผู้สูงอายุ เช่น ภาวะสุขภาพ การออกกำลังกาย การรับประทานอาหาร การป้องกันและฟื้นฟู ความเสื่อมตามวัย การดูแลสุขภาพจิต เช่น การสื่อสาร วิถีคลายเครียด ดนตรีบำบัด ธรรมะบำบัด เป็นต้น และเฝ้าระวังความปลอดภัยในบ้าน นอกร้าน และการเตรียมตัวเข้าสู่วัยสูงอายุ การเตรียมตัวก่อนตาย เป็นต้น</p> <p>๙.๓ สนับสนุนให้ผู้เตรียมเข้าสู่วัยสูงอายุ เป็นอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ เพื่อเตรียมตัว และเข้าใจสภาพ และปัญหาของผู้สูงอายุ</p> <p>๙.๔ อื่นๆ.....</p>
<p>๑๐) ฝึกคนในครอบครัวผู้สูงอายุให้เข้าใจความเสื่อมตามวัย อาทิ สายตาฟันและการดูแลเมื่อป่วยเล็กน้อย ป่วยเรื้อรัง ฉุกเฉิน และระยะสุดท้ายเพื่อให้การดูแลช่วยเหลืออย่างถูกต้อง เช่น การเตรียมอาหารตามวัย การพักผ่อนการเข้าใจอารมณ์ความรู้สึก ความรู้สึกมีคุณค่าในภาวะปกติและดูแลในยามเจ็บป่วยเล็กน้อย การป่วยเรื้อรังและภาวะฉุกเฉินเบื้องต้นได้ เป็นต้น</p>	<p>๑๐.๑ สนับสนุนให้จัดอบรมสมาชิกในครัวเรือนในการดูแลผู้สูงอายุ ให้เข้าใจความเสื่อมตามวัย เช่น สายตา ฟัน การเตรียมอาหารที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ การจัดสถานที่พักผ่อน การปฐมพยาบาล การช่วยเหลือฉุกเฉิน และระยะท้าย เป็นต้น</p> <p>๑๐.๒ สนับสนุนให้ อสม. อพส. สามารถประเมิน และฝึกทักษะการดูแล ช่วยเหลือผู้สูงอายุสำหรับผู้ดูแลในครัวเรือน ในครัวเรือนที่รับผิดชอบได้</p> <p>๑๐.๓ สนับสนุนให้มีการฝึกอบรมการปฐมพยาบาล ช่วยเหลือฉุกเฉิน สำหรับผู้ดูแลในครัวเรือนทุกครัวเรือน</p> <p>๑๐.๔ สนับสนุนให้มีกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับผู้ดูแลในครัวเรือนที่มีผู้ป่วย หรือผู้สูงอายุติดเตียง เพื่อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การจัดการกับความเครียด และภาวะการดูแล และความ ต้องการการช่วยเหลือ สนับสนุน</p> <p>๑๐.๕ อื่นๆ.....</p>
<p>๑๑) จัดทำหลักสูตรและคู่มือการอบรมผู้สูงอายุและผู้ดูแลต่างๆ เช่น หลักสูตรและคู่มือการดูแลตนเอง หลักสูตรและคู่มือการดูแลผู้สูงอายุที่พิการ หลักสูตรและคู่มือการดูแลผู้ป่วยติดบ้าน ติดเตียง เป็นต้น</p>	<p>๑๑.๑ สนับสนุนการจัดทำคู่มือการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุเบื้องต้นประจำทุกครัวเรือน</p> <p>๑๑.๒ สนับสนุนการจัดทำหลักสูตรและคู่มือการดูแลผู้สูงอายุที่พิการ พิการซ้ำซ้อน เจ็บป่วยซับซ้อน เป็นต้น</p> <p>๑๑.๓ แนวทางการประเมินภาวะสุขภาพ และการส่งต่อสำหรับผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยติดบ้าน ติดเตียง และภาวะฉุกเฉิน สำหรับ คนในครัวเรือน อาสาสมัคร เจ้าหน้าที่ เป็นต้น</p> <p>๑๑.๔ สนับสนุนการจัดทำคู่มือ แนวทางการดูแลผู้สูงอายุที่คนในชุมชนร่วมกันจัดทำเพื่อใช้ประสานการดูแลช่วยเหลือ เช่น แนวทางการเรียกใช้รถฉุกเฉิน ๒๔ ชั่วโมง แนวทางการประสานขอเบิกสวัสดิการ แนวทางการส่งต่อ เป็นต้น</p> <p>๑๑.๕ อื่นๆ.....</p>
<p>๑๒) ศูนย์พัฒนาครอบครัวสนับสนุนการจัดทำข้อมูลผู้สูงอายุที่ยากลำบาก ถูกกระทำรุนแรง ต้องการความช่วยเหลือ เพื่อประสานหน่วยงาน องค์กร ใน และนอกชุมชนให้การดูแลช่วยเหลือ</p>	<p>๑๒.๑ คณะกรรมการร่วมกันจัดทำข้อมูลผู้สูงอายุ จำแนกตามความสามารถในการช่วยเหลือตัวเอง เช่น ช่วยเหลือตัวเองได้ดี ช่วยเหลือตัวเองได้บ้าง ต้องช่วยเหลือดูแลทั้งหมด เป็นต้น</p> <p>๑๒.๒ อาสาสมัครของศพอส. เช่น อสม. อสม. อาสาสมัครผู้สูงอายุ เป็นต้น จัดทำข้อมูลผู้สูงอายุ และผู้ดูแลในครัวเรือน จัดทำข้อมูลการเจ็บป่วย ข้อมูลการประกอบอาชีพ รายได้ การออม ของผู้สูงอายุ เป็นต้น</p> <p>๑๒.๓ อาสาสมัคร คณะกรรมการ ค้นหาผู้สูงอายุที่ถูกกระทำรุนแรง ยากไร้ ไร้บ้าน ถูกทำร้าย เพื่อเฝ้าระวัง และให้การช่วยเหลือ</p>

๖ ชุดกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุ	ลักษณะกิจกรรม
	๑๒.๔ อื่นๆ.....
๑๓) สนับสนุนการดำเนินงานของ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ(ศพอส.)	๑๓.๑ การระดมทุนจากหลายช่องทางเพื่อจัดตั้งกองทุนดูแล ช่วยเหลือผู้สูงอายุ เช่น หน่วยงานรัฐ กลุ่มกองทุนการเงินในชุมชน วัด กองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น ๑๓.๒ การจัดกิจกรรมให้ความรู้ด้านการดูแลผู้สูงอายุโดยคณะทำงาน ศพอส.ในกลุ่มผู้ดูแลผู้สูงอายุ สมาชิกในครอบครัว อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) ผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ๑๓.๓ ฝึกอาชีพ สร้างรายได้ เพิ่มการออม มีวิทยากรเป็นจิตอาสาหรือผู้สูงอายุใช้วัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น หรือ อดิตข้าราชการครู รัฐวิสาหกิจ หรือบริษัทเอกชนที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะทางอาชีพ อาทิ งานประดิษฐ์ งานเกษตรกรรม งานด้านอาหาร งานซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น ๑๓.๔ พัฒนาระบบฐานข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ และสามารถใช้อัฒนสร่วมกันจากหลายหน่วยงาน เช่น พมจ. รพ.สต. ศพอส. อผส. อปท.โดยให้ ศพอส. เป็นเจ้าของและปรับปรุงฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ๑๓.๕ อื่นๆ.....
๑๔) สนับสนุนการจัดทำแผนดูแล ช่วยเหลือผู้สูงอายุ โดย ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ(ศพอส.) ซึ่งอาจสอดคล้องกับแผนด้านผู้สูงอายุของ อปท. หรือแผนชมรมผู้สูงอายุ หรือแผนที่จัดทำขึ้นพิเศษ หรือ แผนปฏิบัติการของหน่วยบริการสุขภาพ เป็นต้น	๑๔.๑. ศพอส. จัดทำแผนร่วมกับอปท.ในการดูแล ช่วยเหลือผู้สูงอายุ ๑๔.๒. ศพอส. เป็นเจ้าภาพสร้างความร่วมมือกับ กลุ่มผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุ กลุ่มอสม. อผส. หน่วยงานรัฐ อปท. จะทำแผนงาน การดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุ ของตำบล ๑๔.๓. อื่นๆ.....
๑๕) สนับสนุนให้มีโครงสร้าง และกลไก ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ(ศพอส.)	๑๕.๑ สนับสนุนแหล่งที่ตั้ง และกลไก พร้อมแผนงาน เช่น มีสถานที่ตั้ง ศพอส. ให้อยู่ในตำแหน่งที่ไม่ไกลจากชุมชนผู้สูงอายุ ไม่มีเสียงอึกทึก หรือมีมลพิษ และมีเส้นทางที่สามารถเดินทางเข้าถึง ได้โดยสะดวก ๑๕.๒ ตัวอาคารถาวร มีการเลือกใช้วัสดุครุภัณฑ์ ที่มีความมั่นคงแข็งแรง สภาพอากาศปลอดโปร่ง แสงสว่างเพียงพอ ๑๕.๓ มีสาธารณูปโภคเพียงพอ ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และพร้อมดำเนินกิจกรรม ๑๕.๔ อื่นๆ.....
๗. การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ	
๑๖) สนับสนุนให้มีกิจกรรมการลดรายจ่ายในครัวเรือนผู้สูงอายุ เช่น การปลูกผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์ ไข่ เป็ด ปลา รับประทานเอง เช่น โครงการตู้เย็นข้างบ้าน ปลูกสวนครัวรั้วกินได้ เลี้ยงปลาในบ่อดิน ลดการใช้ปุ๋ยเคมี การแปรรูปและถนอมอาหาร เป็นต้น	๑๖.๑ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุ การปลูกผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์ ไข่ เป็ด ปลา เพื่อบริโภคเอง เอง เช่น โครงการตู้เย็นข้างบ้าน ปลูกสวนครัวรั้วกินได้ การเลี้ยงปลาในบ่อดิน ลดการใช้ปุ๋ยเคมี การแปรรูปและถนอมอาหาร เป็นต้น ๑๖.๒ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุรวมกลุ่มปลูกผักสวนครัว หน้าบ้าน ถนนในหมู่บ้าน เพื่อให้คนในชุมชนบริโภคลดรายจ่ายในครัวเรือน ๑๖.๓ ผลักดันให้ชุมชนจัดพื้นที่สาธารณะให้ผู้สูงอายุใช้ทำแปลงผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์ ไข่บริโภค ๑๖.๔ อื่นๆ.....

๖ ชุดกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุ	ลักษณะกิจกรรม
<p>๑๗) สนับสนุนให้มีการจัด ปรับ บ้านและสิ่งแวดล้อม ภายในบ้านให้เอื้อต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ เช่น ปรับราวบันได ปรับห้องน้ำ แสงสว่าง พื้นราบ ไม่ลื่น เป็นต้น รวมถึงการปรับให้สัมพันธ์กับปัญหา และความต้องการ และภาวะสุขภาพ</p>	<p>๑๗.๑ สนับสนุนให้ฝึกกลุ่มจิตอาสาในชุมชน รวมกลุ่มจัด ปรับบ้านผู้สูงอายุตามสภาพความต้องการ เช่น ช่วยทำความสะอาด จัดเก็บของ ทำราวจับห้องน้ำ ราวบันได เปลี่ยนโถส้วมจากนั่งราบเป็นชักโครก ปรับเตียงนอน เป็นต้น</p> <p>๑๗.๒ สนับสนุนการจัดงบประมาณสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ สำหรับปรับบ้านผู้สูงอายุที่ยากไร้ และและชุมชน ยอมรับ</p> <p>๑๗.๓ สนับสนุนให้มีการจัด ปรับ บ้านให้เหมาะสมตามปัญหาและความต้องการ และภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ เช่น ผู้สูงอายุที่เป็นงูสุมโป่งพองต้องใช้ออกซิเจน ผู้สูงอายุเป็นอัมพาต ผู้สูงอายุตาบอด เป็นเบาหวานมีภาวะแทรกซ้อนต่างๆ เป็นโรคหัวใจ เป็นต้น</p> <p>๑๗.๔ สนับสนุนให้มีเจ้าหน้าที่ อาสาสมัครที่ได้รับการฝึกอบรม ในด้านการจัด ปรับอุปกรณ์ที่เอื้อต่อปัญหา และภาวะสุขภาพ เช่น การออกแบบเก้าอี้นั่งอาบน้ำสำหรับผู้สูงอายุที่เป็นอัมพาต การปรับเตียงนอน ให้ผู้ป่วยติดเตียง ให้สามารถทำกิจวัตรประจำวันได้สะดวก ผ่อนแรง เป็นต้น</p> <p>๑๗.๕ อื่นๆ.....</p>
<p>๑๘) สนับสนุน ให้มีศูนย์กีฬา หรือศูนย์สร้างเสริมสุขภาพ หรือลานกิจกรรม สำหรับผู้สูงอายุพร้อมอุปกรณ์ และวิทยากรหรือผู้ฝึกสอน เช่น มีอุปกรณ์ในการออกกำลังกายฝึกเคลื่อนไหว เทคนิคการออกกำลังกาย เช่น แอโรบิก โยคะ เป็นต้นมีการจัดห้องเรียน เปิดการอบรมหลักสูตรต่างๆทั้งระยะสั้นและยาว หมุนเวียนตามความต้องการ เช่น ดนตรีไทย-สากล การปรุงอาหารงาน ศิลปหัตถกรรม วาดรูป การใช้คอมพิวเตอร์ เป็นต้น</p>	<p>๑๘.๑ สนับสนุนให้จัดพื้นที่ หรือลานกิจกรรมในชุมชน สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมารวมกลุ่มออกกำลังกาย มีกิจกรรมทางกายร่วมกัน หรือมีอุปกรณ์สนับสนุนการออกกำลังกายในรูปแบบต่างๆ</p> <p>๑๘.๒ สนับสนุนให้จัดศูนย์บริการ ที่มีอุปกรณ์การออกกำลังกาย อุปกรณ์ช่วยฟื้นฟูข้อและกล้ามเนื้อ ชุดฝึกสมอง บริการผู้สูงอายุตามความจำเป็น</p> <p>๑๘.๓ สนับสนุนให้มีการฝึกอบรมครูฝึกเทคนิคออกกำลังกายในรูปแบบต่างๆ เช่น แอโรบิก โยคะ ยืดเหยียดกล้ามเนื้อ เป็นต้น</p> <p>๑๘.๔ สนับสนุนการจัดกิจกรรมในศูนย์กีฬา ศูนย์ฝึก ลานกิจกรรม ให้มีบริการสำหรับผู้สูงอายุตลอดเวลา ตามความต้องการ และความสะดวกของผู้สูงอายุ</p> <p>๑๘.๕ อื่นๆ.....</p>
<p>๑๙) ปรับพื้นที่บริการสาธารณะของอปท.หรือหน่วยงานราชการอื่น หรือพื้นที่สาธารณะในชุมชน ให้เอื้อต่อการบริการผู้สูงอายุ เช่น ช่องทางด่วน ที่นั่ง ห้องน้ำ หรือมีห้องพักผ่อนชั่วคราวในจุดให้บริการต่างๆ ทางลาดทางเดินหรือบันไดมีราวจับ มีแสงสว่างทางเดิน เป็นต้น</p>	<p>๑๙.๑ ผลักดันให้ รพ.สต. โรงพยาบาล จัดคลินิกบริการผู้สูงอายุ หรือจัดบริการแบบช่องทางด่วน โดยให้สิทธิผู้สูงอายุเข้ารับบริการก่อน</p> <p>๑๙.๒ สนับสนุนให้ รพ.สต. โรงพยาบาล หน่วยงานรัฐอื่นๆ ปรับพื้นที่บริการ ที่นั่ง ราวจับ ทางลาด เป็นต้นที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ</p> <p>๑๙.๓ สนับสนุนให้มีการปรับพื้นที่ วัด พื้นที่จัดกิจกรรมสาธารณะ ศาลากลางบ้าน ให้เอื้อต่อผู้สูงอายุ เช่น การมีทางลาด จัดเก้าอี้ที่นั่งสวดมนต์ ปรับห้องโถงส้วม ราวจับ เป็นต้น</p> <p>๑๙.๔ สนับสนุนพื้นที่สาธารณะในชุมชนให้เอื้อต่อผู้สูงอายุ เช่น การจัดบริการส้วมสาธารณะที่สะอาดถูกสุขลักษณะ ที่สวนสาธารณะ ลานออกกำลังกายจัดเครื่องออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ ป้ายประชาสัมพันธ์ ให้ใช้ตัวหนังสือขนาดใหญ่ เป็นต้น</p>

๖ ชุดกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุ	ลักษณะกิจกรรม
	๑๙.๕ อื่นๆ.....
๓. การพัฒนาระบบบริการ	
<p>๒๐) จัดบริการดูแลผู้สูงอายุที่บ้านตามความจำเป็น เช่น การดูแลช่วยเหลือด้านสุขภาพ ช่วยดูแลกิจวัตรประจำวัน เช่น การรับประทานอาหาร อาบน้ำ ทำความสะอาดร่างกาย สระผม ตัดเล็บ การช่วยฟื้นฟูสภาพ เช่น การฝึกเดิน ลูก นั่ง การหยิบจับ การพูด การกลืน เป็นต้น บริการด้านการแพทย์ เช่น การดูแลสายสวนต่างๆ การดูแลท่อช่วยหายใจ การให้อาหารทางสายยาง ทำแผล พลิกตะแคงตัว เป็นต้น</p>	<p>๒๐.๑ สนับสนุน ให้รพ.สต.ร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพ อสม. และ อผส. ออกเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุติดเตียง พิจารณ ประเมินการดูแลกิจวัตรประจำวัน การอาบน้ำ ทำความสะอาดร่างกาย การสระผม ตัดเล็บของ ผู้ดูแล ให้ความรู้ และสอนวิธีการช่วยฟื้นฟูสภาพ เป็นต้น</p> <p>๒๐.๒ สนับสนุนให้มีการประเมินปัญหาด้านสุขภาพ และมีการประสาน จัดการให้วิชาชีพที่มีความชำนาญ เฉพาะเข้าช่วยเหลือดูแล ครอบครัวทั้งที่บ้าน และที่หน่วยบริการ เช่น กรณีการประเมินปัญหาและ ความต้องการ การดูแลร่างกาย จิตใจ ทักษะส่วนบุคคลของผู้ป่วย ญาติ ประสานพยาบาล มีความ จำเป็นต้องปรับยา หรือมีการรักษาเพิ่มเติมประสานแพทย์ กรณีมีปัญหาเรื่องยา ผลจากการใช้ยา ประสานเภสัชกร กรณีมีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว ข้อติด ประสานนักกายภาพบำบัด</p> <p>๒๐.๓ สนับสนุนให้มีการมอบหมาย หน้าที่ให้ อสม. อผส. ติดตามดูแลผู้ป่วยที่บ้าน เช่น การฝึกเดิน ลูก นั่ง การหยิบจับ การพูด การกลืน ให้ผู้สูงอายุในครัวเรือนที่รับผิดชอบ</p> <p>๒๐.๔ สนับสนุนให้ รพ.สต.ร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพ อสม. และอผส. ประเมินภาวะโภชนาการและการ จัดการอาหารที่เหมาะสมกับสภาพผู้สูงอายุ เช่น การจัดการอาหารที่เหมาะสมกับโรค โดยการสอนและ สาธิตวิธีการทำอาหาร เป็นต้น</p> <p>๒๐.๕ สนับสนุนให้มีการฝึกอบรม อสม. อผส.ให้เป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุ สามารถเฝ้าระวัง ติดตาม ประเมิน อาการผู้สูงอายุที่ใส่สายให้อาหาร สายสวนปัสสาวะ ท่อเจาะคอ ท่อระบายต่างๆ รวมถึงแผลกดทับ เพื่อประสานการดูแล ช่วยเหลือที่บ้าน หรือส่งต่อเมื่อจำเป็นได้</p> <p>๒๐.๖ สนับสนุนให้รพ.สต. ร่วมกับนักกายภาพบำบัดฝึกทักษะการดูแลสุขภาพเพื่อชะลอความเสื่อม และ ฟื้นฟูการเสื่อมตามวัยในผู้สูงอายุ เช่น การฝึกสมอง การฝึกทำงานศิลปะ การนวดผ่อนคลาย</p> <p>๒๐.๗ สนับสนุนให้มีหมอนวดแผนไทย ให้บริการฟื้นฟูกล้ามเนื้อ บริหารข้อ ด้วยวิธีการเลือก เช่น การนวด ผ่อนคลาย นวดรักษาอาการปวด ยืดเหยียดกล้ามเนื้อเฉพาะที่ เป็นต้น</p> <p>๒๐.๘ อื่นๆ.....</p>
<p>๒๑) การจัดบริการสุขภาพหลายรูปแบบ เช่น การให้ คำปรึกษาเรื่องสุขภาพ การดูแลทางเลือก การ เข้าถึงสิทธิต่างๆ สิทธิพื้นฐานตามกฎหมาย การ ตรวจสอบคัดกรองประจำปี ตรวจสอบสุขภาพช่องปาก การ เบิก-รับยาให้ การบริการอื่นๆ เช่น การจัดการอาหาร สมโรคสมวัย การผู้ป่วยและครอบครัวระยะท้าย เป็นต้น</p>	<p>๒๑.๑ สนับสนุนให้มีบริการตรวจคัดกรอง เบาหวาน ความดันโลหิตสูง ความเครียดและสุขภาพจิต ความสามารถในการช่วยตัวเอง ข้อเสื่อม เป็นต้น ที่เฉพาะต่อผู้สูงอายุ</p> <p>๒๑.๒ สนับสนุนให้มีกลุ่มLINE ของอาสาสมัครกลุ่มต่างๆร่วมกับเจ้าหน้าที่อปท. และหน่วยบริการ เพื่อส่ง ต่อข้อมูล ให้คำปรึกษา ประสานส่งต่อข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ทันเวลา</p> <p>๒๑.๓ สนับสนุนการจัดบริการผู้สูงอายุตามปัญหา และความต้องการ เช่น การกำหนดผู้รับผิดชอบประจำ บ้าน และเปิดช่องทางประสานขอความช่วยเหลือตามความต้องการแต่ละด้าน และความจำเป็น การ กำหนดผู้ดูแลสุขภาพประจำครัวเรือน เป็นต้น</p>

๖ ชุดกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุ	ลักษณะกิจกรรม
	<p>๒๑.๔ สนับสนุนให้มีระบบการช่วยเหลือ การให้คำปรึกษาสำหรับ อสม. อผล. กู้ชีพ กู้ภัย หรืออาสาสมัครอื่นๆ เพื่อประสานการดูแลรักษาาระหว่างเครือข่ายบริการสุขภาพ เช่น การจัดหมออกรอบครัวประจำหมู่บ้าน จัดเจ้าหน้าที่อปท.รับผิดชอบหมู่บ้าน จัดอสม.เจ้าของไข้ จัดผู้ดูแลผู้สูงอายุประจำบ้าน และเจ้าของไข้ เป็นต้น</p> <p>๒๑.๕ สนับสนุนให้วิทยุชุมชน มีรายการที่ให้คำปรึกษาแก่ผู้สูงอายุ ผู้ดูแล เพื่อนบ้าน ในเรื่องต่างๆ เช่น สุขภาพการเข้าถึงสิทธิต่างๆ ผ่าน ดีเจ เป็นต้น</p> <p>๒๑.๖ สนับสนุนให้ รพ.สต.จัดบริการเตือนด้วย ข้อความกรณีผู้สูงอายุถึงวันนัดรับยา นัดตรวจคัดกรอง นัดตรวจรักษา นัดกายภาพบำบัด เป็นต้น</p> <p>๒๑.๗ สนับสนุนให้มีบริการให้คำปรึกษา ทางโทรศัพท์ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง กรณีเร่งด่วน อุบัติเหตุ ภาวะฉุกเฉิน ถูกทำร้าย เป็นต้น</p> <p>๒๑.๘ อื่นๆ.....</p>
<p>๒๒) บริการรับ-ส่ง ๒๔ ชม.กรณีผู้สูงอายุประสบอุบัติเหตุ ฉุกเฉิน เช่น อุบัติเหตุจากรถ ตกจากที่สูง หกล้ม ไข้สูง ชัก หหมดสติ ถูกทำร้ายร่างกาย เป็นต้น</p>	<p>๒๒.๑ สนับสนุนการจัดรถรับ-ส่งผู้สูงอายุประสบอุบัติเหตุ ฉุกเฉินเพื่อไปใช้บริการที่โรงพยาบาล เช่น อุบัติเหตุจากรถ ตกจากที่สูง หกล้ม ไข้สูง ชัก หหมดสติ ถูกทำร้ายร่างกาย เป็นต้น</p> <p>๒๒.๒ สนับสนุนให้จัดทำแผนที่ สัญลักษณ์ แสดงตำแหน่งบ้าน ที่อยู่ที่มีผู้สูงอายุ เพื่อความสะดวก แม่นยำ รวดเร็วของการช่วยเหลือ รับ-ส่ง</p> <p>๒๒.๓ สนับสนุนการฝึกอบรมทักษะ ทีมช่วยเหลือฉุกเฉิน อย่างสม่ำเสมอ เช่น การทบทวนทักษะการช่วยฟื้นคืนชีพ การเคลื่อนย้ายผู้ป่วย การนำส่งอย่างปลอดภัย โดยการอบรมฟื้นฟู การฝึกจากการจำลองสถานการณ์จริง เป็นต้น</p> <p>๒๒.๔ อื่นๆ.....</p>
<p>๒๓) จัดบริการรับ-ส่งผู้สูงอายุที่จำเป็นต้องเดินทาง ได้แก่ การไปร่วมกิจกรรมในและนอกชุมชน การไปติดต่อประสานงาน การไปตรวจ หรือรับบริการสุขภาพยังสถานบริการสุขภาพ ยกตัวอย่างเช่น การไปรับยาหรือตรวจตามนัด การไปติดต่อขอขึ้นทะเบียนผู้พิการ เป็นต้น</p>	<p>๒๓.๑ สนับสนุนการบริการรับ-ส่งผู้สูงอายุที่ต้องเดินทางไปร่วมกิจกรรมของชุมชน เช่น การไปโรงเรียน ผู้สูงอายุ การไปศูนย์ดูแลกลางวัน(Day care) การตรวจสุขภาพประจำเดือน ร่วมงานบุญประเพณี ร่วมปลูกป่า เป็นต้น</p> <p>๒๓.๒ สนับสนุนให้มีบริการรับ-ส่งผู้สูงอายุที่ต้องการความช่วยเหลือด้านการเดินทาง เช่น การไปติดต่อประสานงาน การไปตรวจตามนัด การไปติดต่อขอขึ้นทะเบียนผู้พิการ เป็นต้น</p> <p>๒๓.๓ อื่นๆ.....</p>
<p>๒๔) สนับสนุนการจัดบริการดูแลกลางวันในชุมชน(Day care)ในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ เช่น การดูแลสุขภาพทั่วไป การตรวจร่างกายพื้นฐาน ฟื้นฟูสภาพ เช่น ฝึกการลุก เดิน นั่ง หยิบจับ การฝึกสมอง ฝึกงานศิลปะ การนวดผ่อนคลาย เป็นต้น</p>	<p>๒๔.๑ สนับสนุนให้มีบริการดูแล ในศูนย์ดูแลกลางวันสำหรับผู้สูงอายุ เช่น การดูแลสุขภาพทั่วไป การตรวจร่างกายพื้นฐาน การฟื้นฟูสภาพ การฝึกสมอง การฝึกบริหารกล้ามเนื้อ และข้อ เป็นต้น</p> <p>๒๔.๒ สนับสนุนให้มีกิจกรรมการฝึกทักษะต่างๆ เช่น ฝึกการลุก เดิน นั่ง หยิบจับ การฝึกสมองฝึกงานศิลปะ</p> <p>๒๔.๓ สนับสนุนการจัดบริการการนวดรักษาเฉพาะที่ นวดผ่อนคลาย นวดฝ่าเท้า เป็นต้น</p> <p>๒๔.๔ สนับสนุนให้มีการดูแลทางเลือก เช่น การอบ ประคบสมุนไพร แฮ่มือ-เท้าสมุนไพร เป็นต้น</p>

๖ ชุดกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุ	ลักษณะกิจกรรม
	<p>๒๔.๕ สนับสนุนให้จัดหาผู้ดูแลที่เป็นวิชาชีพ เช่น พยาบาล นักกายภาพบำบัด เป็นต้น เพื่อให้บริการประจำในศูนย์และจัดทำแผนการดูแลเฉพาะกรณี</p> <p>๒๔.๖ สนับสนุนให้อาสาสมัคร ร่วมจัดบริการในศูนย์ดูแลกลางวัน เพื่อให้การช่วยเหลือ ดูแล แนะนำ แก่ผู้สูงอายุและครอบครัว</p> <p>๒๔.๗ สนับสนุนให้ศูนย์ดูแลกลางวันมีข้อมูลกลุ่มเป้าหมายที่ให้การดูแล รวมถึงจัดทำแผนการดูแลมอบหมายอาสาสมัครให้รับผิดชอบ ติดตาม เฝ้าระวังภาวะสุขภาพ</p> <p>๒๔.๘ สนับสนุนให้ศูนย์ดูแลกลางวัน ขึ้นทะเบียนอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ และประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนสามารถขอรับบริการ กรณีต้องการให้มีผู้ดูแลเกินจำนวนชม. ที่มีอยู่</p> <p>๒๔.๙ อื่นๆ.....</p>
<p>๒๕) มีศูนย์พักพิงชั่วคราวหรือจัดให้มีครอบครัวอุปการะสำหรับผู้สูงอายุที่ไร้ที่พึ่งพิงหรือได้รับความเดือดร้อนจากภาวะภัยพิบัติ ภาวะฉุกเฉิน ถูกทำร้ายจากครอบครัว เป็นต้น</p>	<p>๒๕.๑ สนับสนุนให้ผู้นำท้องที่ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อาสาสมัครประสานข้อมูลผู้สูงอายุที่ได้รับความเดือดร้อนจากการไร้ที่พึ่ง อยู่โดดเดี่ยว เจ็บป่วย ประสบภัยพิบัติ เพื่อหาที่พักทั้งแบบชั่วคราว และถาวร ให้อยู่อาศัย</p> <p>๒๕.๒ สนับสนุนให้มีแนวทาง เวทีในชุมชน ค้นหาปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ และหามติ กติกา ข้อตกลง เพื่อการดูแลช่วยเหลือโดยกลุ่ม องค์กร ในชุมชน</p> <p>๒๕.๓ อื่นๆ.....</p>
<p>๒๖) มีศูนย์บริการหรือศูนย์ประสาน ให้เยี่ยมอุปกรณ์จำเป็นในการช่วยเหลือผู้สูงอายุ เช่น เตียงลม เตียงปรับระดับได้ รถเข็น เก้าอี้ไม้เท้า รองเท้า ถังออกซิเจน เป็นต้น</p>	<p>๒๖.๑ สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์บริการให้เยี่ยมกายอุปกรณ์ เช่น รถเข็นนั่ง ไม้เท้าสามขา ที่ค้ำยัน เตียงลม เตียงปรับระดับได้ เก้าอี้อาบน้ำ ถังออกซิเจน เป็นต้น ทั้งแบบตั้งในหน่วยงาน หรือบริการภายในหมู่บ้าน</p> <p>๒๖.๒ สนับสนุนให้มีการกระดมความช่วยเหลือ สนับสนุนกายอุปกรณ์ เครื่องทางการแพทย์ และของใช้จำเป็นสำหรับ ช่วยเหลือ ดูแลผู้สูงอายุ จาก หน่วยงานองค์กรเอกชน ใน และนอกพื้นที่ ทุนทางสังคมอื่น เช่น วัด ผู้ต้องการบริจาค</p> <p>๒๖.๓ ประสานความร่วมมือกับ หน่วยงาน สถาบันการศึกษา ช่างชุมชน สนับสนุนการซ่อมบำรุง เครื่องมือ อุปกรณ์ทางการแพทย์ กายอุปกรณ์ เพื่อให้มีความพร้อม ในการให้บริการ</p> <p>๒๖.๔ อื่นๆ.....</p>
<p>๒๗) สนับสนุนการดำเนินการเยี่ยมบ้าน ผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุที่ติดบ้าน และ ผู้สูงอายุที่ติดเตียง รวมถึงจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อม และที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย สำหรับผู้สูงอายุแก่ผู้สูงอายุ ผู้ดูแลหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยคณะทำงานของศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ(ศพอส.)</p>	<p>๒๗.๑ คณะกรรมการศพอส. อาสาสมัคร ติดตามเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุติดเตียง ป่วยเรื้อรัง ยากไร้ ทุกข์ยาก เป็นต้น</p> <p>๒๗.๒ คณะกรรมการ ศพอส. อาสาสมัคร ร่วมกันจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อ ทั้งผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยพิการ และผู้สูงอายุที่ครอบครัวจัดการเองไม่ได้ เป็นต้น</p> <p>๒๗.๓ อื่นๆ.....</p>

๖ ชุดกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุ	ลักษณะกิจกรรม
<p>๒๘) สนับสนุนให้ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ(ศพอส.)เป็นศูนย์บริการสุขภาพที่เป็นมิตรสำหรับผู้สูงอายุ</p>	<p>๒๘.๑ จัดบริการตรวจสุขภาพ เบื้องต้นได้แก่ การคัดกรอง โรคความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคไขมันในเลือดสูง</p> <p>๒๘.๒ จัดกิจกรรมส่งเสริมการบริโภคอาหารตามหลักโภชนาการสำหรับผู้สูงอายุ เช่น กิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับอาหารที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีโรคเรื้อรัง</p> <p>๒๘.๓ จัดกิจกรรมออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ</p> <p>๒๘.๔ จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพจิตสำหรับผู้สูงอายุ เช่น กิจกรรมผ่อนคลายความเครียดการฝึกทำสมาธิ การสวดมนต์ การฟังธรรมะ การไปทัศนศึกษา เป็นต้น</p> <p>๒๘.๕ จัดกิจกรรมส่งเสริมการดูแลสุขภาพช่องปากสำหรับผู้สูงอายุ เช่นการให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพช่องปากแก่ผู้สูงอายุผู้สูงอายุ</p> <p>๒๘.๖ อื่นๆ.....</p>
๔. การจัดตั้งกองทุนหรือจัดให้สวัสดิการช่วยเหลือกัน	
<p>๒๙) สนับสนุนให้กองทุน องค์กรการเงินในชุมชน สนับสนุนการดูแลผู้สูงอายุ เช่น สนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ การดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมการประกอบอาชีพ เช่น สถาบันการเงินของชุมชน กองทุนสัจจะออมทรัพย์ กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ กองทุนเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ ตามความจำเป็น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เป็นต้น</p>	<p>๒๙.๑ ผลักดันให้สถาบันการเงินชุมชนจัดสรรผลกำไรจากการประกอบการให้เป็นค่าอาหารว่างจัดกิจกรรมออกกำลังกายในชุมชน</p> <p>๒๙.๒ ผลักดันให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตแบ่งสัดส่วนงบประมาณกองทุนให้ผู้สูงอายุที่ยากไร้ อยู่คนเดียว กู้ยืมเพื่อลงทุนประกอบอาชีพ</p> <p>๒๙.๓ ผลักดันให้ธนาคารหมู่บ้านแบ่งสัดส่วนงบประมาณสำหรับการซ่อมแซม สร้างบ้าน ให้ครอบครัวที่ประสบเหตุการณ์ฉุกเฉิน ภัยพิบัติบ้านเรือนเสียหาย</p> <p>๒๙.๔ สนับสนุนกองทุน องค์กรการเงินในชุมชนระดมเงินผลกำไรจากการประกอบการ จัดตั้งกองทุนกลาง เพื่อให้ความช่วยเหลือคนที่ยากลำบากในชุมชน เช่น บ้านถูกไฟไหม้ ดินถล่ม น้ำท่วม ยากจน ที่อยู่ไม่ถาวร เจ็บป่วยจนพิการขาดรายได้ เป็นต้น</p> <p>๒๙.๕ อื่นๆ....</p>
<p>๓๐) สนับสนุนให้มีการระดมทุน หลายช่องทางเพื่อ สนับสนุนกิจกรรมช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุ เช่น การจัดผ้าป่าตั้งกองทุน การขอรับบริจาคจากบริษัท องค์กรเอกชน เพื่อการดูแลผู้สูงอายุ เป็นต้น</p>	<p>๓๐.๑ สนับสนุนให้แกนนำผู้สูงอายุ ผู้นำชุมชนจัดตั้งกองผ้าป่า เพื่อระดมทุนจัดตั้งกองทุนเยี่ยมผู้ป่วยผู้สูงอายุช่วยเหลืองานศพ เป็นต้น</p> <p>๓๐.๒ สนับสนุนให้แกนนำผู้สูงอายุ ผู้นำชุมชนขอรับบริจาคงบประมาณจากบริษัท องค์กรเอกชน ในและนอกพื้นที่จัดตั้งเป็นกองทุนสนับสนุนกิจกรรมออกกำลังกายผู้สูงอายุ ช่วยเหลือวัสดุ อุปกรณ์สำหรับผู้สูงอายุที่ป่วยติดเตียง ค่าเดินทางไปตรวจตามนัดสำหรับผู้ที่ต้องไปติดตามการรักษา เป็นต้น</p> <p>๓๐.๓ สนับสนุนให้กลุ่มอาชีพ กลุ่มทางสังคม ที่มีรายได้ หรือมีกองทุนเงิน ร่วมสมทบกองทุน โครงการกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุ</p> <p>๓๐.๔ สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์รับบริจาค วัสดุ อุปกรณ์ เงินเพื่อเป็นกองทุนสำหรับการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ทุกข์ยาก เจ็บป่วย ขาดคนช่วยเหลือดูแล เป็นต้น</p> <p>๓๐.๕ อื่นๆ....</p>

๖ ชุดกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุ	ลักษณะกิจกรรม
<p>๓๑) สนับสนุนให้ผู้สูงอายุเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการที่จัดโดยชุมชน เช่น กองบุญวันละบาท กองทุนฟื้นฟูผู้สูงอายุ และกองทุนอื่นๆที่สามารถจัดสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุ ในยามปกติ ยามภัยพิบัติ และยามฉุกเฉิน</p>	<p>๓๑.๑ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุน องค์การการเงินที่มีการจัดสวัสดิการ เจ็บ ป่วย ตาย</p> <p>๓๑.๒ สนับสนุนให้กองทุนสวัสดิการในชุมชน จ่ายเงินสมทบกองทุนให้กับผู้สูงอายุที่พิการ ยากไร้ อยู่คนเดียว เพื่อให้มีสิทธิได้รับการดูแล ช่วยเหลือด้านสวัสดิการ</p> <p>๓๑.๓ ผลักดันให้ กลุ่ม กองทุน องค์การการเงินในชุมชนระดมทุน จัดสวัสดิการให้กับสมาชิกทุกกลุ่มวัย และจัดสรรงบประมาณสำหรับการช่วยเหลือกรณีฉุกเฉิน ภัยพิบัติ เช่น ให้ยืมเงินจัดงานศพเร่งด่วน ช่วยอุปการะสร้างบ้านกรณีเกิดไฟไหม้ ลมพายุ เป็นต้น</p> <p>๓๑.๔ อื่นๆ....</p>
<p>๓๒) สนับสนุนการจัดกิจกรรมธนาคารความดี ในรูปแบบต่างๆ ของทุกกลุ่มวัยเพื่อผู้สูงอายุ</p>	<p>๓๒.๑ สนับสนุนให้กลุ่มเด็กและเยาวชนออกติดตามเยี่ยมผู้สูงอายุ ช่วยเหลือกิจวัตรประจำวัน อ่านหนังสือ ปีน นวด สะสมคะแนนความดีเพื่อแลกอุปกรณ์การศึกษา</p> <p>๓๒.๒ สนับสนุนให้กลุ่มอาสาสมัคร แกนนำชุมชน จัดกลุ่มบริการ ช่วยเหลือผู้สูงอายุตามความถนัด เช่น บริการตัดผม สระผม ดูแลความสะอาด ซ่อมบ้าน ปรับบ้าน ดูแล ฟื้นฟูเช่นช่วยบริหารข้อ ฟีก ลูก นั้ง ยืน เป็นต้น และสะสมเป็นคะแนนความดีเพื่อแลกสิ่งของ เครื่องใช้ในบ้าน ของเยี่ยมผู้สูงอายุ เป็นต้น</p> <p>๓๒.๓ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุ รวมกลุ่มทำกิจกรรมในชุมชน เช่น เก็บกวาดถนน ตัดหญ้า ทำความสะอาดวัด โรงเรียน เป็นต้น เพื่อสะสมเป็นคะแนนความดี รับส่วนลดในการซื้อสินค้าอุปโภค บริโภค ในร้านค้าชุมชน</p> <p>๓๒.๔ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุ เป็นแกนนำทำกิจกรรมงานบุญ พิธีกรรมศาสนา เช่น การเตรียมวัสดุ อุปกรณ์งานบุญ ตัดตุง ทำพานบายศรี ชนหมากเบ็ง เป็นต้น</p> <p>๓๒.๕ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุคัดแยกขยะจากครัวเรือน และนำมาบริจาคเพื่อจำหน่ายเป็นกองทุนทำกิจกรรม ช่วยเหลือผู้สูงอายุ สะสมเป็นคะแนนความดี</p> <p>๓๒.๖ สนับสนุนการจัดตั้งกองทุนบุญความดี เพื่อผู้สูงวัย ได้แก่ การคัดแยกขยะบริจาคสมทบเป็นกองทุน สมาชิกธนาคารนำคะแนนความดีมาแลกเป็นทุนเงิน สิ่งของ รวมเป็นกองทุนช่วยเหลือผู้สูงอายุ เป็นต้น</p> <p>๓๒.๗ อื่นๆ....</p>
<p>๓๓) สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีการเก็บออมไว้ในยามจำเป็นผู้สูงอายุ ควรเป็นสมาชิกกองทุนอย่างน้อยหนึ่งกองทุนในชุมชน เช่น กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กองทุนสวัสดิการชุมชน ธนาคารชุมชน เป็นต้น</p>	<p>๓๓.๑ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุเป็นสมาชิก และออมเงิน กับกลุ่มองค์กร การเงิน เช่น กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กองทุนสวัสดิการชุมชน ธนาคารชุมชน เป็นต้น</p> <p>๓๓.๒ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุรวมกลุ่มออมเงิน กันเองเพื่อให้กู้-ยืม เมื่อฉุกเฉิน และนำผลกำไรไปช่วยเหลือ เยี่ยมผู้ป่วย ช่วยตาย เป็นต้น</p> <p>๓๓.๓ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุออมเงิน จากเบี้ยยังชีพที่ได้รับจากอปท. โดยให้สถาบันการเงินทำบัญชี รับ-ฝากในวันจ่ายเบี้ยยังชีพ</p> <p>๓๓.๔ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุที่มาโรงเรียนผู้สูงอายุ ตั้งกลุ่มออมเงิน เพื่อเก็บไว้ในกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่ม หรือในโรงเรียน หรือเมื่อต้องไปเรียนรู้นอกพื้นที่</p>

๖ ชุดกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุ	ลักษณะกิจกรรม
	<p>๓๓.๕ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุเป็นวิทยากรจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย นักเรียน เพื่อส่งเสริมการออม หรือเพิ่มรายได้ เช่น การฝึกคัดแยกขยะที่บ้าน และนำขยะไปขายที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือโรงเรียน ฝึกเก็บกล่องนมเพื่อจำหน่าย ทำสื่อการสอน ทำสิ่งประดิษฐ์ เป็นต้น</p> <p>๓๓.๖ อื่นๆ.....</p>
<p>๓๔) สนับสนุนให้กองทุนการเงินในชุมชน ที่สามารถสนับสนุนทุนเพื่อการประกอบอาชีพ เช่น กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต สหกรณ์เพื่อการเกษตร สถาบันการเงินชุมชน เป็นต้น</p>	<p>๓๔.๑ ผลักดันให้ กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ ธนาคารชุมชน จัดงบประมาณสนับสนุนทุนประกอบอาชีพ สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ</p> <p>๓๔.๒ สนับสนุนจัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุ ที่มาจากการระดมทุนจากกองทุนการเงินในชุมชน เพื่อเป็นกองทุนให้ผู้สูงอายุสามารถกู้ยืม ประกอบอาชีพ หรือเป็นทุนในการทำเกษตร เป็นต้น</p> <p>๓๔.๓ อื่นๆ.....</p>
<p>๓๕) สนับสนุนการจัดการตลาดในชุมชน ทั้งตลาดอาหารและตลาดจำหน่ายผลผลิตเพื่อให้เกิดการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าในชุมชน และนอกชุมชน เป็นต้น</p>	<p>๓๕.๑ สนับสนุนให้ตลาดในชุมชน จัดพื้นที่ขายสินค้าที่เป็นผลผลิตของผู้สูงอายุ</p> <p>๓๕.๒ สนับสนุนการจัดตั้งตลาดในชุมชน โดยมีผู้สูงอายุเป็นผู้ดูแลหลัก</p> <p>๓๕.๓ สนับสนุนให้ตลาดนัดในชุมชน จัดพื้นที่ให้ผู้สูงอายุจัดกิจกรรมเพิ่มรายได้ เช่น การแสดงรำวงย้อนยุค แสดงดนตรีไทย สาธิตการทำอาหารพื้นเมือง ขายอาหารพื้นบ้าน เป็นต้น</p> <p>๓๕.๔ อื่นๆ.....</p>
<p>๕. การพัฒนานำใช้ข้อมูลในการส่งเสริมแก้ปัญหาสำหรับผู้สูงอายุ</p>	
<p>๓๖) จัดทำระบบข้อมูลชุมชน ที่มีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบครบถ้วนครอบคลุมเพื่อนำใช้ในการสนับสนุนการช่วยเหลือ ดูแลผู้สูงอายุ เช่น ข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลสถานะสุขภาพ ข้อมูลทุนและศักยภาพ ยกตัวอย่างเช่น ๑) TCNAP ศึกษาชุมชนโดยชุมชนมีส่วนร่วม ข้อมูลชุดพื้นฐาน ๗ ด้าน ระดับบุคคลและครอบครัว และระดับกลุ่มและชุมชน ๒) RECAP เป็นการวิจัยชุมชน (ค้นหาทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชน ค้นหาปัญหาและความต้องการของชุมชน ค้นหาการจัดการตนเองของชุมชน ท้องถิ่น ๓) ฐานข้อมูล รพ.สต ๔) ฐานข้อมูลอปท. ๕) ฐานข้อมูลอื่นๆ เป็นต้น</p>	<p>๓๖.๑ สนับสนุนให้อาสาสมัครเด็กและเยาวชน สำรวจและบันทึกข้อมูลสถานะผู้สูงอายุ ลงฐานข้อมูลในชุมชน</p> <p>๓๖.๒ สนับสนุนให้จัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุที่ติดเตียง ติดบ้าน และจัดทำแผนร่วมกับ รพ.สต. อสม.ติดตามเยี่ยมบ้านดูแลที่บ้าน</p> <p>๓๖.๓ จัดทำฐานข้อมูลอาสาสมัครที่มีความชำนาญในการช่วยเหลือดูแลแต่ละด้าน ในพื้นที่</p> <p>๓๖.๔ จัดทำฐานข้อมูลกลุ่มอาชีพ วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ครบถ้วน</p> <p>๓๖.๕ จัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุที่มีความรู้ เชี่ยวชาญพัฒนาเป็นวิทยากรสอน และขยายสมาชิกได้</p> <p>๓๖.๖ สนับสนุนการนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ไปจัดทำแผนชุมชน แผนชมรมผู้สูงอายุ แผนหน่วยงานและออกแบบกิจกรรม ช่วยเหลือดูแล ผู้สูงอายุ เหมาะสมตามปัญหาและความต้องการ</p> <p>๓๖.๗ สนับสนุนให้นำฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร ใช้เพื่อวางแผนจัดเบิยยังชีพ การใช้สิทธิ การทำแผนกองทุนหลักประกันสุขภาพ เป็นต้น</p> <p>๓๖.๘ สนับสนุนให้ รพ.สต. มีฐานข้อมูลผู้รับบริการ ข้อมูลผู้ป่วยโรคเรื้อรัง ข้อมูลจำแนกระดับความสามารถในการช่วยเหลือตนเอง ข้อมูลคนพิการ ข้อมูลสิทธิหลักประกันสุขภาพ เป็นต้น</p>

๖ ชุดกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุ	ลักษณะกิจกรรม
	<p>๓๖.๙ สนับสนุนการจัดทำระบบข้อมูลตำบล โดยชุมชนมีส่วนร่วมเก็บเอง บันทึกเอง วิเคราะห์ นำใช้ข้อมูลในการดำเนินการทำแผน ข้อมูลสนับสนุนการเสนอโครงการใน และนอกพื้นที่ ข้อมูลสรุปการดำเนินงานในประเด็นต่างๆ เป็นต้น</p> <p>๓๖.๑๐ อื่นๆ.....</p>
<p>๓๗) จัดทำระบบข้อมูล ระบบสื่อสารที่สนับสนุนให้ผู้สูงอายุเข้าถึงบริการได้ง่าย รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ เช่น การจัดทำป้ายสัญลักษณ์หน้าบ้านผู้สูงอายุเพื่อเป็นที่สังเกต ให้ข้อมูลสุขภาพ เสี่ยงตามสาย ป้ายโฆษณา การประชาคม หรือการประชุม วิทยุชุมชน หอกระจายข่าว เอกสาร สิ่งพิมพ์ เป็นต้น</p>	<p>๓๗.๑ สนับสนุนการจัดทำป้ายสัญลักษณ์หน้าบ้านผู้สูงอายุเพื่อเป็นที่สังเกต และลำดับการช่วยเหลือตามความเร่งด่วน เช่น ป้ายรูปดอกกลาดวน ป้ายบ้านนี้ใส่ใจผู้สูงอายุ การจัดทำธงสีหน้าบ้าน เป็นต้น เพื่อสะดวกในการรับบริการ</p> <p>๓๗.๒ จัดทำระบบข้อมูล GIS ระบบหลังคาเรือนที่มีผู้สูงอายุ เพื่อนำใช้ในการระบุตำแหน่งรับ-ส่งกรณีฉุกเฉิน หรือขอความช่วยเหลือสนับสนุนให้ผู้สูงอายุ เยาวชน ดำเนินรายการถามตอบสุขภาพ และให้ความรู้เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ เช่น ความเสื่อมตามวัย การดูแลสุขภาพ การดูแลทางเลือก การจัดหาอาหารที่เหมาะสม เป็นต้น ในสถานีวิชิตชุมชน</p> <p>๓๗.๓ สนับสนุนให้สถานีวิชิตชุมชนที่เป็นส่วนของการถ่ายทอดความรู้ทางศาสนา นำเสนอข้อมูล ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ในรูปแบบสื่อหลายรูปแบบ เช่น สปอร์ตโฆษณา บทละครวิทยุ รายการถามตอบปัญหา เป็นต้น</p> <p>๓๗.๔ สนับสนุนการสื่อสารข้อมูลด้านสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ และครอบครัวทางหอกระจายข่าวชุมชน เสี่ยงตามสาย อปท. โดยใช้สื่อที่หลากหลาย เช่น เปิดคริปเสียง สปอร์ตโฆษณา ถามตอบสุขภาพ ละครวิทยุ เป็นต้น</p> <p>๓๗.๕ จัดให้มีเอกสาร หนังสือ แผ่นพับ ด้านสุขภาพ อาชีพ การจัดบ้าน การจัดพื้นที่สาธารณะ ที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ และครอบครัว</p> <p>๓๗.๖ พระสงฆ์สอดแทรกเนื้อหา การดูแลผู้สูงอายุ ข้อมูลสุขภาพ บทบาทหน้าที่ของบุตรหลาน เป็นต้น ใน การแสดงธรรมเทศนา</p> <p>๓๗.๗ อื่นๆ.....</p>
<p>๖. การพัฒนากฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติเพื่อหนุนเสริมการดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ระบบการดูแลผู้สูงอายุ</p>	
<p>๓๘) สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะทั้งเวทีการประชุมทั่วไป และการประชุมเฉพาะเรื่องสำหรับผู้อายุ เช่น การเป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญ เป็นคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการผู้สูงอายุ กรรมการกลุ่มช่วยเหลือผู้สูงอายุ ที่พิการ เป็นต้น</p>	<p>๓๘.๑ สนับสนุนให้มีผู้แทนผู้สูงอายุเป็นคณะกรรมการในกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น</p> <p>๓๘.๒ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาตำบล</p> <p>๓๘.๓ สนับสนุนให้มีตัวแทนชมรมผู้สูงอายุเป็นคณะกรรมการในสภาองค์กรชุมชน กรรมการพัฒนาชุมชน</p> <p>๓๘.๔ อื่นๆ.....</p>

จ ชุดกิจกรรมการดูแลผู้สูงอายุ	ลักษณะกิจกรรม
๓๙) สนับสนุนให้กลุ่ม องค์กรชุมชน หน่วยงาน กำหนด กฎ กติกาที่เอื้อต่อผู้สูงอายุทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ สภาวะแวดล้อม และสุขภาพ	๓๙.๑ สนับสนุนให้กลุ่ม องค์กรการเงิน ในชุมชนกำหนดกฎ กติกาที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ เช่น กติกาการกู้-ยืมเงิน สำหรับผู้สูงอายุ หรือครอบครัวที่มีผู้สูงอายุที่ต้องดูแล ๓๙.๒ สนับสนุนให้จัดประชาคม พิจารณาการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีความทุกข์ยาก ต้องการความช่วยเหลือที่อยู่อาศัย ต้องการที่ทำกิน ต้องการการดูแลช่วยเหลือ เป็นต้น เป็นรายกรณี ๓๙.๓ อื่นๆ.....
๔๐) จัดทำข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ ที่มีงาน กิจกรรม สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ	๔๐.๑จัดทำโครงการสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ ๔๐.๒ สนับสนุนการดำเนินกิจกรรม ดูแลผู้สูงอายุตามโอกาสสำคัญ ๔๐.๓สนับสนุนการดำเนินกิจกรรม ดูแลผู้สูงอายุของอาสาสมัคร เช่น กลุ่มอพส. อสม. อาสากู้ชีพ เป็นต้น ๔๐.๔สนับสนุนการจัดพื้นที่สาธารณะที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ เช่น ลานกิจกรรมสูงวัย เครื่องออกกำลังกายสำหรับผู้สูงวัย สวนสาธารณะ เป็นต้น ๔๐.๕อื่นๆ.....

ภาคผนวก ข

รายละเอียด ๗ คุณลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น

๗ ลักษณะการจัดการตนเองของชุมชนท้องถิ่น			
<p>๑. การสร้างการเรียนรู้ ปัญหาและความต้องการ (เป้าหมายร่วม+ ผลกระทบ)ของชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งการแก้ไข และจัดการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปัญหา และ เหตุปัจจัย (จากข้อมูล จากโครงสร้างอำนาจ) - ความต้องการเพิ่มคุณภาพชีวิต (จากเป้าหมายร่วม) - ศักยภาพ(พลัง) บทบาทหน้าที่ แนวทางแก้ วิธีพัฒนา (จากทุนทางสังคม) - วิธีการทำงานร่วมกับ เครือข่าย วิธีการพัฒนาข้อตกลง นโยบาย 	<p>๒.การมี (สร้าง) กลไก ผลักดันทุกระดับการ จัดการตนเอง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้แทนกลุ่มองค์กร หรือเครือข่าย(ชุมชนท้องถิ่น องค์กร รัฐ วิชาการ NGO พื้นที่ ชาติ) - กรรมการร่วมหลายกลุ่มองค์กร - องค์กรการเงินชุมชน องค์กรของประชาชน 	<p>๓.การสร้างคนให้ต้อง จัดการตนเอง(ทำเป็น+ เป็นเจ้าของ)</p> <ul style="list-style-type: none"> - สร้างความเข้าใจเรื่อง การจัดการตนเอง - ความสมัครใจในการ แก้ปัญหาการหา ทางออก - การหาแนวร่วมเพิ่ม จำนวนคนทำให้มากขึ้น - ความสามารถในการ จัดการพลังที่มีอยู่ 	<p>๔.การสร้างการมีส่วนร่วม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทุกมิติ ทุกรูปแบบ (คิด ทำ รับ ปรับ) (เวที กิจกรรม ผลักดัน) - เรียนรู้ ผู้เกี่ยวข้อง ทำบทบาท หน้าที่ รับประโยชน์และผล ที่ดี (หาคนทำ คน ช่วย คนรับผล) - สร้างโอกาสพัฒนา (กำหนดเป้าหมาย ต่อเนื่องเพื่อ คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น) - ทำแผน กติกา นโยบาย
<p>๕. การระดมเงินและ ทรัพยากรเพื่อเป็นทุน (พึ่งตนเอง+ต่อเนื่อง)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใช้งบประมาณ หน่วยงานที่เป็น เจ้าภาพ - การเข้าถึงและใช้ ทรัพยากรในพื้นที่ ระดับหมู่บ้าน ตำบล จังหวัด 	<p>๖.การมีข้อตกลง(สร้าง ความยั่งยืน ความสัมพันธ์แนวราบ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน)</p> <ul style="list-style-type: none"> - กติกา ข้อตกลง โอกาส - ธรรมนุญ - นโยบาย - เป้าหมายและแผน 	<p>๗.การจัดการความร่วมมือ ระหว่างองค์กร ภาครัฐ และ หน่วยงานต่างๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ในพื้นที่(ชุมชนท้องถิ่น) ระหว่างรัฐ เอกชน NGO - ทำงาน/กิจกรรม เชื่อมโยงสู่เป้าหมาย เดียวกัน - การแบ่งบทบาท หน้าที่ โอกาส - เลือกใช้ปัญญา ความรู้ เครื่องมือ รูปแบบ 	

ภาคผนวก ค

รายละเอียดงานและกิจกรรม ๕ อ. ๕ก.

๑. ตัวอย่างงานและกิจกรรม ๕ อ

ปฏิบัติการเด่น ๕ อ.	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
๑. การส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ			
	๑.๑ ใช้ความรู้ภูมิปัญญา สร้างอาชีพ สร้างรายได้ เช่น งานหัตถกรรม จักสาน ปลูกสมุนไพร ทำลูกประคบ เป็นต้น	๑.๑ (๑) ฝึกทักษะผู้สูงอายุและครอบครัวเพื่อสร้างอาชีพ เช่น การสานตะกร้า การทอเสื่อ เป็นต้น	๑.๑ โรงเรียนผู้สูงอายุฝึกอาชีพแก่ผู้สูงอายุเช่น อาชีพภูมิปัญญา สานตะกร้า ออกแบบลายผ้าไหม เพาะพันธุ์กล้าไม้ ทอเสื่อ ทำไม้กวาด เป็นต้น
		๑.๑ (๒) ส่งเสริมอาชีพด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่ผู้สูงอายุ เช่น ทอผ้า ย้อมผ้า จักสาน งานไม้ ทำอาหารพื้นบ้าน เป็นต้น	
		๑.๑ (๓) จัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุและครอบครัวที่มีความต้องการหารายได้เสริม	
		๑.๑ (๔) อื่นๆ (ระบุ).....	
	๑.๑ (๕) อื่นๆ (ระบุ).....		
	๑.๒ เป็นผู้นำ แกนนำกลุ่มอาชีพในชุมชน	๑.๒ (๑) สนับสนุนให้ผู้สูงอายุรวมกลุ่ม อาชีพเสริม เช่น กลุ่มทำลูกประคบสมุนไพร กลุ่มทำยาหม่องน้ำ น้ำยาเอนกประสงค์ กลุ่มทำไม้กวาด กลุ่มทอผ้าไหม ทอผ้าฝ้าย เป็นต้น	๑.๒ สถาบันการเงินชุมชน แหล่งการเงินชุมชน สนับสนุนการสร้างอาชีพแก่ผู้สูงอายุ
		๑.๒ (๒) ส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อสร้างงานให้ผู้สูงอายุ	
		๑.๒ (๓) สนับสนุนให้กลุ่มอาชีพจ้างงานผู้สูงอายุช่วยงานกลุ่ม เช่น คัดแยกผลิตภัณฑื ทำพรมเช็ดเท้า บรรจุก้อนเชื้อเห็ด แยกขนาดหน่อไม้ฝรั่ง เป็นต้น	
		๑.๒ (๔) จัดทำฐานข้อมูลกลุ่มอาชีพ วิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ครบถ้วน	
		๑.๒ (๕) อื่นๆ (ระบุ).....	
๑.๒ (๖) อื่นๆ (ระบุ).....			
			๑.๓ แหล่งเงินทุนจากภาครัฐ กทป. ธนาคารพาณิชย์ ธกส. ธนาคารออม

ปฏิบัติการเด่น ๕ อ.	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
	๑.๓ เป็นผู้นำ แขนงนำหรือร่วมเป็นสมาชิก กองทุนการเงินในชุมชน	๑.๓ (๑) สนับสนุนจัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุ ที่มาจากการระดมทุน จากกองทุนการเงินในชุมชน เพื่อเป็นกองทุนให้ผู้สูงอายุสามารถ กู้ยืม ประกอบอาชีพ หรือเป็นทุนในการทำเกษตร เป็นต้น	<p>สิน ร่วมส่งเสริมการ สร้างอาชีพแก่ ผู้สูงอายุ</p> <p>๑.๔ อปท. จัดทำ แผนพัฒนาตำบล ข้อบัญญัติ/เทศ บัญญัติเพื่อส่งเสริม อาชีพแก่ผู้สูงอายุ</p> <p>๑.๕ ศูนย์พัฒนา คุณภาพชีวิตและ ส่งเสริมอาชีพ ผู้สูงอายุ(ศพอส.) จัดทำแผนดูแล ช่วยเหลือผู้สูงอายุ ผักอาชีพ สร้าง รายได้ เพิ่มการออม แก่ผู้สูงอายุ</p> <p>๑.๖ อื่นๆ (ระบุ).....</p>
		๑.๓ (๒) ผลักดันให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตแบ่งสัดส่วน งบประมาณกองทุนให้ผู้สูงอายุที่ยากไร้ อยู่คนเดียว กู้ยืมเพื่อ ลงทุนประกอบอาชีพ	
		๑.๓ (๓) อื่นๆ (ระบุ).....	
	๑.๔ ผลิตอุปกรณ์ข้าวของเครื่องใช้ เพื่อใช้ใน คริวเรือน และจำหน่าย เช่น อุปกรณ์ออกกำลังกาย ลูกประคบ เครื่องจักสาน งานผ้า ต่างๆ เป็นต้น	๑.๔ (๑) จัดหาอุปกรณ์เพื่อสร้างอาชีพ เช่น เส้นด้าย ผ้าไหม เชือก เป็นต้น	
		๑.๔ (๒) ผลักดันให้ กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มออมทรัพย์ ธนาคาร ชุมชน จัดงบประมาณสนับสนุนทุนประกอบอาชีพ สำหรับกลุ่ม ผู้สูงอายุ	
		๑.๔ (๓) ฝึกทักษะการออกแบบบรรจุภัณฑ์และโลโก้ผล ผลิตภัณฑ์	
		๑.๔ (๔) จัดตั้งตลาดชุมชน	
		๑.๔ (๕) สนับสนุนให้ตลาดนัดในชุมชน จัดพื้นที่ให้ผู้สูงอายุจัด กิจกรรมเพิ่มรายได้ เช่น การแสดงรำวงย้อนยุค แสดงดนตรีไทย สาธิตการทำอาหารพื้นเมือง ขายอาหารพื้นบ้าน เป็นต้น	
		๑.๔ (๖) ฝึกทักษะด้านการตลาด ประชาสัมพันธ์สินค้า	
		๑.๔ (๗) จัดจำหน่ายออนไลน์	
		๑.๔ (๘) อื่นๆ (ระบุ).....	
	๑.๕ เป็นผู้นำ แขนงนำ หรือร่วมการจัดการขยะ ในครัวเรือนผู้สูงอายุ	๑.๕ (๑) สนับสนุนวัสดุในการประดิษฐ์สิ่งของให้กับกลุ่มผู้สูงอายุ เพื่อสร้างรายได้	
		๑.๕ (๒) สนับสนุนให้กลุ่มคัดแยกขยะ คัดขยะรีไซเคิลให้กลุ่ม ผู้สูงอายุ นำไปผลิตเป็นสิ่งของ เครื่องใช้ ของเล่นเด็ก เป็นต้น	

ปฏิบัติการเด่น ๕ อ.	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
		๑.๕ (๓) ผลักดันให้กลุ่มวิสาหกิจ กลุ่มอาชีพที่มีระยะที่รีไซเคิลเหลือจากการผลิต นำขยะมาเป็นทุนตั้งกองทุนเพื่อผู้สูงอายุ	
		๑.๕ (๔) อื่นๆ (ระบุ).....	
	๑.๖ อื่นๆ (ระบุ).....	๒.๖ (๑) อื่นๆ (ระบุ).....	
๒. อาหารสำหรับผู้สูงอายุ			
	๒.๑ (๑) คริวเรือนผู้สูงอายุเป็นทำเศรษฐกิจพอเพียง ผลิตอาหารเอง เช่น ปลูกผักสวนครัว รั้วกินได้ เลี้ยงสัตว์ แปรรูปอาหาร เป็นต้น และพัฒนาเป็นครัวเรือนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียง	๒.๑ (๑) สนับสนุนให้ผู้สูงอายุ ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ ไข่ เป็ด ปลา เช่น โครงการตุ๋นข้างบ้าน ผักสวนครัวรั้วกินได้ การเลี้ยงปลา ในบ่อดิน ลดการใช้ปุ๋ยเคมี การแปรรูปและถนอมอาหาร เป็นต้น	๒.๑ โรงเรียนผู้สูงอายุ ฝึกทักษะที่เกี่ยวข้องกับอาหาร เช่น สอนทำอาหารเพื่อสุขภาพ เป็นต้น
	๒.๑ (๒) เป็นผู้นำ แกนนำในการรวมกลุ่มปลูกผักสวนครัวหน้าบ้าน ถนอม เพื่อคนในชุมชน บริโภคทำ	๒.๑ (๒) สนับสนุนให้ผู้สูงอายุรวมกลุ่มปลูกผักสวนครัว หน้าบ้าน ถนอมในหมู่บ้าน เพื่อให้คนในชุมชนบริโภค ลดรายจ่ายในครัวเรือน	๒.๒ แหล่งเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจในชุมชน สนับสนุนการฝึกทักษะด้านการผลิต ประกอบอาหาร จำหน่าย
	๒.๑ (๓) เป็นผู้นำ คนต้นแบบในการทำเกษตรผสมผสาน ปลูกผัก ปลอดภัยและถ่ายทอดให้กับชุมชน	๒.๑ (๓) ฝึกทักษะผู้สูงอายุและครอบครัวผลิตและสร้างอาหาร	อาหารแก่ผู้สูงอายุ เช่น ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
	๒.๑ (๔) เป็นแกนนำในการจัดตั้งกองทุนส่งเสริมการผลิตอาหารในชุมชน	๒.๑ (๔) ผลักดันให้ชุมชนจัดพื้นที่สาธารณะให้ผู้สูงอายุใช้ทำแปลงผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์ ไร่บริโภค	เช่น ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
		๒.๑ (๕) สนับสนุนให้ผู้สูงอายุเป็นวิทยากรฝึกอบรม และสาธิตในโรงเรียนผู้สูงอายุ เช่น การทำแปลงเกษตรผสมผสาน ปลูกผัก ปลอดภัย ผักทำพานบายศรี อ่านอักษรเบรลล์ นวดแผนไทย เป็นต้น	กลุ่มปลูกผักปลอดภัย ปลอดภัย ผักทำพานบายศรี อ่านอักษรเบรลล์ นวดแผนไทย เป็นต้น
		๒.๑ (๖) สนับสนุนกลุ่มทางสังคมผลิตและสร้างอาหาร เช่น เกษตรอินทรีย์ เลี้ยงสัตว์ แปรรูปอาหาร เป็นต้น	กลุ่มแปรรูปอาหาร เป็นต้น

ปฏิบัติการเด่น ๕ อ.	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
		๒.๑ (๗) สนับสนุนให้กลุ่มวัยชีวภาพ ให้ปุ๋ยพริสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุที่ปลูกผักปลอดสารพิษ หรือสนับสนุนให้ผลิตปุ๋ยใช้เอง เป็นต้น	๒.๓ อปท. สนับสนุนการทำ เศรษฐกิจพอเพียง และอาหาร ปลอดภัยในชุมชน ๒.๔ อื่นๆ (ระบุ).....
		๒.๑ (๘) จัดทำฐานข้อมูลทุนทางสังคมผลิตและสร้างอาหาร	
		๒.๑ (๙) จัดตั้งกองทุนส่งเสริมการผลิตอาหาร	
		๒.๑ (๑๐) อื่นๆ (ระบุ).....	
	๒.๒ ผู้สูงอายุและครอบครัวประกอบอาหารและบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพ	๒.๒ (๑) ฝึกทักษะอาสาสมัครร่วมดูแลอาหารสำหรับผู้สูงอายุ	
		๒.๒ (๒) ฝึกเยาวชนคนรุ่นใหม่ผลิตและสร้างอาหาร	
		๒.๒ (๓) สนับสนุนร้านค้าจำหน่ายอาหารเพื่อสุขภาพ	
		๒.๒ (๔) สนับสนุนร้านอาหารทำเดลิเวอรี่อาหาร	
		๒.๒ (๕) ส่งเสริมการแปรรูปและถนอมอาหารเพื่อสุขภาพ	
		๒.๒ (๖) หน่วยงานสนับสนุนอุปกรณ์ผลิตอาหาร เช่น หม้อ กระทะ ตูอบ เครื่องปั่น เครื่องชิลปากถุง เป็นต้น	
		๒.๒ (๗) จัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุต้องการการดูแลด้านอาหาร เช่น ประงอาหาร ซื่อหาอาหาร บ้อนอาหาร เป็นต้น	
		๒.๒ (๘) ฝึกอบรมกลุ่มแม่บ้านทำอาหารเพื่อสุขภาพ ลด หวาน มัน เค็ม	
		๒.๒ (๙) จัดทำธรรมเนียมสุขภาพเพื่อเพิ่มการผลิตอาหาร ปลอดภัยในชุมชน	
		๒.๒ (๑๐) อื่นๆ (ระบุ).....	
	๒.๓ ผู้สูงอายุปลูกและใช้สมุนไพรปรุงอาหารรักษาโรค	๒.๓ (๑) ฝึกอบรมการปลูกและใช้สมุนไพรปรุงอาหารรักษาโรค	
		๒.๓ (๒) สนับสนุนให้ผู้สูงอายุรวมกลุ่ม ทำกิจกรรมเรียนรู้การ จัดเมนู การปรุงอาหารที่ใช้วัตถุดิบ และสมุนไพรในชุมชนสำหรับผู้สูงอายุ	
		๒.๓ (๓) สนับสนุนให้ รพ.สต.ร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพ อสม. และ อผส. ประเมินภาวะโภชนาการและการจัดการอาหารที่	

ปฏิบัติการเด่น ๕ อ.	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
		เหมาะสมกับสภาพผู้สูงอายุ เช่น การจัดอาหารที่เหมาะสมกับโรค โดยการสอน และ สาธิตวิธีการทำอาหาร เป็นต้น ๒.๓ (๔) อื่นๆ (ระบุ).....	
	๒.๔ แบ่งปัน แจกจ่ายอาหาร พืช ผัก ผลไม้ แก่ญาติ เพื่อนบ้าน คนรู้จัก	๒.๔ (๑) สร้างวัฒนธรรมการแบ่งปันอาหารในชุมชน เช่น ภาระตมัตถุติบทำอาหารแจกจ่ายผู้ยากไร้ เป็นต้น ๒.๔ (๒) อื่นๆ (ระบุ).....	
	๒.๕ จำหน่ายพืช ผัก ผลไม้ที่เหลือจากการผลิตในครัวเรือน	๒.๕ (๑) เปิดตลาดสีเขียวในชุมชน ๒.๕ (๒) สนับสนุนให้ตลาดนัดชุมชน จัดโซนขายอาหาร ขายสินค้าสำหรับผู้สูงอายุที่มีผลผลิตเพื่อจำหน่าย ๒.๕ (๓) จัดโซนจำหน่ายสินค้าปลอดสารสำหรับผู้สูงอายุ ๒.๕ (๔) อื่นๆ (ระบุ).....	
	๒.๖ นำอาหารที่ผลิตในครัวเรือนทำบุญ ทำทาน	๒.๖ (๑) สร้างวัฒนธรรมครัวเรือนผลิตอาหารเพื่อทำบุญทาน เช่น อาหารกลางวันสำหรับผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุ อาหารสุขภาพเพื่อพระสงฆ์ อาหารเพื่อเด็กปฐมวัยในศพด. เป็นต้น ๒.๖ (๒) สนับสนุนการปลูกพืช ผัก ผลไม้ ในพื้นที่สาธารณะของชุมชนแล้วนำผลผลิตที่ได้แจกจ่ายให้กับผู้ที่ยากไร้ ๒.๖ (๓) อื่นๆ (ระบุ).....	
	๒.๗ ทุกครัวเรือนมีการเก็บ รักษาพันธุ์	๒.๗ (๑) สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อรักษาพันธุ์กรรม ๒.๗ (๒) อื่นๆ (ระบุ).....	
	๒.๘ อื่นๆ (ระบุ).....	๒.๘ (๑) อื่นๆ (ระบุ).....	
๓. การส่งเสริมการออกกำลังกายผู้สูงอายุ			
	๓.๑ (๑) ออกกำลังกายทุกวันและทุกโอกาส ทั้งออกด้วยตนเองที่บ้าน และร่วมกิจกรรมกลุ่มออกกำลังกาย	๓.๑ (๑) ค้นหาและนำใช้ทุนทางสังคม คนต้นแบบออกกำลังกาย ๓.๑ (๒) ส่งเสริมการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุในทุกกิจกรรมและทุกโอกาส ๓.๑ (๓) ส่งเสริมการฝึกสมอง กล้ามเนื้อ	๓.๑ ชมรมผู้สูงอายุ สนับสนุนการออกกำลังกาย รวมกลุ่ม แยกหน้า จัด

ปฏิบัติการเด่น ๕ อ.	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
	๓.๑ (๒) เป็นผู้นำ แกนนำกลุ่มออกกำลังกายในชุมชน	๓.๑ (๔) สนับสนุนให้มีการฝึกอบรมครูฝึกเทคนิคออกกำลังกายในรูปแบบต่างๆ เช่น แอโรบิก โยคะ ยืดเหยียดกล้ามเนื้อ เป็นต้น	กิจกรรมออกกำลังกาย
		๓.๑ (๕) สนับสนุนการฝึกทักษะอาสาสมัครในการสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ เช่น กลุ่มออกกำลังกายไม้พอง กลุ่มร่ำวงย้อนยุค กลุ่มเต้นลีลาศ กลุ่มบาสโลป เป็นต้น	๓.๒ โรงเรียนผู้สูงอายุ พัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ ออกกำลังกาย
		๓.๑ (๖) สนับสนุนให้มีกิจกรรมการประกวด ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพผู้สูงอายุทั้งระดับบุคคล กลุ่ม เช่น ประกวดผู้สูงอายุฟันดี สูงวัยใส่ใจสุขภาพ การแสดงร่ำวงย้อนยุค เต้นลีลาศ เต้นแอโรบิก ร่ำวงงักก้า ร่ำไม้พอง เป็นต้น	เหมาะสมกับภาวะสุขภาพ
		๓.๑ (๗) สนับสนุนให้อาสาสมัคร ผู้นำ วิทยากร วิทยากร ผู้สูงอายุ ทำกิจกรรมออกกำลังกายและกิจกรรมสร้างสรรค์ร่วมกันในวันสำคัญ เช่น กีฬาพื้นบ้านผู้สูงอายุในวันปีไหมโดยให้บุตร หลาน เข้าร่วมเป็นทีม แข่งฟุตบอล ๓ วัย ๔๐๐ ปี เป็นต้น	๓.๓ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ(ศพอส.) สนับสนุนการจัดกิจกรรมเพื่อ
		๓.๑ (๘) สนับสนุนอุปกรณ์การออกกำลังกายในชมรมผู้สูงอายุ และในชุมชน	ส่งเสริมการออกกำลังกายใน
		๓.๑ (๙) จัดทำลานกีฬาและติดตั้งอุปกรณ์การออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุทุกหมู่บ้าน	ผู้สูงอายุ
		๓.๑ (๑๐) ผลักดันให้สถาบันการเงินชุมชนจัดสรรผลกำไรจากการประกอบการให้เป็นค่าอาหารว่างจัดกิจกรรมออกกำลังกายในชุมชน	๓.๔ ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน สนับสนุนการจัดกิจกรรมร่วมกันของ
		๓.๑ (๑๑) สนับสนุนให้แกนนำผู้สูงอายุ ผู้นำชุมชนขอรับบริจาคงบประมาณจากบริษัท องค์กรเอกชน ในและนอกพื้นที่จัดตั้งเป็นกองทุนสนับสนุนกิจกรรมออกกำลังกายผู้สูงอายุ	ครอบครัวผู้สูงอายุ ได้มีกิจกรรมทางกายร่วมกัน
		๓.๑ (๑๒) อื่นๆ (ระบุ).....	

ปฏิบัติการเด่น ๕ อ.	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
	๓.๒ ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการออกกำลังกาย เช่น เชื้อกรอก ผ่าขวาม้า ยางยืด เป็นต้น	๓.๒ (๑) สนับสนุนการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการออกกำลังกาย เช่น เชื้อกรอก ผ่าขวาม้า ยางยืด เป็นต้น	
		๓.๒ (๒) อื่นๆ (ระบุ).....	
	๓.๓ ผลิตุอุปกรณ์ออกกำลังกายสำหรับตนเอง แจกเพื่อนบ้านและจำหน่าย	๓.๓ (๑) จัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนอุปกรณ์การออกกำลังกาย สำหรับผู้สูงอายุ เช่น จักรยานปั่น เครื่องเสียง ชุดร่างกายอ่อนยุค เป็นต้น	
		๓.๓ (๒) อื่นๆ (ระบุ).....	
๓.๔ อื่นๆ (ระบุ).....	๓.๔ (๑) อื่นๆ (ระบุ).....		
๔. การออมเพื่อผู้สูงอายุ			
	๔.๑ ออมเพื่อตนเอง เช่น ออมทุกวันแจกเบี้ย ผู้สูงอายุ ออมกับชมรม ออมกับโรงเรียนผู้สูงอายุ ออมกับธนาคารทั่วไป ออมกับธนาคารชุมชน เป็นต้น	๔.๑ (๑) สนับสนุนให้ชมรมผู้สูงอายุทำกิจกรรมการออม	๔.๑ สถาบัน การเงินชุมชน และ กองทุนในชุมชน สนับสนุนการออม ในผู้สูงอายุ เช่น ฝักอบรมการทำ บัญชีครัวเรือนแก่ สมาชิก ๔.๒ ชมรมผู้สูงอายุ ส่งเสริมการออม เช่น การจัดตั้ง กองทุนการออม เป็นต้น ๔.๓ โรงเรียน ผู้สูงอายุส่งเสริม การออม
		๔.๑ (๒) สนับสนุนให้ผู้สูงอายุที่มาโรงเรียนผู้สูงอายุ ตั้งกลุ่มออมเงิน เพื่อเก็บไว้ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มหรือในโรงเรียน หรือเมื่อต้องไปเรียนรู้นอกพื้นที่	
		๔.๑ (๓) สนับสนุนให้ผู้สูงอายุเป็นสมาชิก และออมเงิน กับกลุ่ม องค์กร การเงิน เช่น กลุ่มสัจจะออมทรัพย์ กองทุนสวัสดิการ ชุมชน ธนาคารชุมชน เป็นต้น	
		๔.๑ (๔) สนับสนุนให้ผู้สูงอายุสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุน องค์กรการเงินที่มีการจัดสวัสดิการ เจ็บ ป่วย ตาย	
		๔.๑ (๕) สนับสนุนให้ผู้สูงอายุออมเงิน จากเบี้ยยังชีพที่ได้รับจาก อปท. โดยให้สถาบันการเงินทำบัญชี รับ-ฝากในวันจ่ายเบี้ยยัง ชีพ	
		๔.๑ (๖) อื่นๆ (ระบุ).....	
	๔.๒ ออมเพื่อคนในครอบครัว เช่น ฝากกับ ธนาคาร ฝากกับสถาบันการเงินชุมชน เป็นต้น	๔.๒ (๑) จัดทำฐานข้อมูลการเป็นสมาชิกกองทุนของผู้สูงอายุ	
		๔.๒ (๒) อื่นๆ (ระบุ).....	
	๔.๓ ทำบัญชีครัวเรือนทุกวัน	๕.๓ (๑) สนับสนุนให้ผู้สูงอายุจัดทำบัญชีครัวเรือน	
		๕.๓ (๒) อื่นๆ (ระบุ).....	

ปฏิบัติการเด่น ๕ อ.	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
	๔.๔ ร่วมสมทบกองทุนเพื่อช่วยเหลือเพื่อนผู้สูงอายุและคนอื่น	๔.๔ (๑) ส่งเสริมให้กลุ่มอาชีพสมทบทุนเพื่อดูแลผู้สูงอายุ	๔.๔ อปท. สนับสนุนการจัดตั้งกองทุนการออมเพื่อสวัสดิการ
		๔.๔ (๒) ระดมเงินทุนในชุมชนเพื่อร่วมดูแลผู้สูงอายุ	
		๔.๔ (๓) สนับสนุนให้ชุมชนจัดตั้งกองทุนต่างๆ	
		๔.๔ (๔) สนับสนุนให้คนในชุมชนออมบุญเพื่อดูแลผู้สูงอายุ เช่น สมทบทุน ลงแรง เป็นต้น	
		๔.๔ (๕) สนับสนุนให้คนในชุมชนทำธนาคารความดีด้วยการดูแลผู้สูงอายุ เช่น รับ-ส่งผู้สูงอายุ ดูแลจัดหาอาหาร เป็นเพื่อนคุย พาไปทำบุญ ทำความสะอาดบ้านเรือน เป็นต้น	
	๔.๔ (๖) อื่นๆ (ระบุ).....		
๔.๕ อื่นๆ (ระบุ).....	๕.๕ (๑) อื่นๆ (ระบุ).....		
๕. อาสาสร้างเมือง			
	๕.๑ เป็นผู้นำ แกนนำกลุ่มอาสาดูแลเยี่ยมบ้านเพื่อนผู้สูงอายุในชุมชน	๕.๑ (๑) สนับสนุนหน่วยงาน องค์กรในชุมชน จัดการเรียนรู้ตามความชำนาญเพื่อฝึกอบรมอาสาสมัครในชุมชน เช่น พยาบาลจาก รพ.สต. ให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพ ฝึกทักษะ บริหารสมอ นักโภชนาการ สอนเรื่องอาหารที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ กศน. ฝึกทักษะอาชีพเสริม เป็นต้น	๕.๑ รพ.สต. สนับสนุนด้านวิชาการ เช่น จัดทำหลักสูตรฝึกอบรบ การดูแลที่บ้าน ให้แก่อาสาสมัครในชุมชน จัดทำคู่มือแนวทางให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ เป็นต้น
		๕.๑ (๒) สนับสนุนการฝึกทักษะอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ(อผส.) เพื่อให้มีความรู้เข้าใจความเสื่อมตามวัย เช่น การจัดหาอาหารให้ปลอดภัยและสอดคล้องกับความต้องการตามวัยและโรค การให้การดูแลช่วยเหลือตามสภาพทั้งในภาวะปกติและฉุกเฉิน	
		๕.๑ (๓) สนับสนุนให้อาสาสมัครผู้ผ่านการอบรมเฉพาะทางด้านการดูแลผู้สูงอายุ ให้เป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ แก่อาสาสมัครด้านสุขภาพ หรือผู้สนใจ และวางแผนการดูแลผู้สูงอายุติดบ้าน ติดเตียง เจ็บป่วยซับซ้อน เป็นต้น	
			๕.๒ ศูนย์พัฒนาครอบครัวสนับสนุน

ปฏิบัติการเด่น ๕ อ.	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
		๕.๑ (๔) สนับสนุนให้ผู้เตรียมเข้าสู่วัยสูงอายุ เป็นอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ เพื่อเตรียมตัว และเข้าใจสภาพ และปัญหาของผู้สูงอายุ	<p>การดูแลผู้สูงอายุ และครอบครัว</p> <p>๕.๓ ศูนย์การดูแล ต่อเนื่องในชุมชน</p> <p>๕.๔ ชมรมผู้สูงอายุ รวมคน รวมพลคน อาสาออกเยี่ยมบ้าน สมาชิก และจัดกิจกรรมพบปะเพื่อ แลกเปลี่ยนกัน</p> <p>๕.๕ กองทุน หลักประกันสุขภาพ ระดับท้องถิ่น สนับสนุนการเรียน เพิ่มเติมเฉพาะด้าน การดูแลผู้สูงอายุ เช่น การบริหาร ผู้สูงอายุ ผู้ช่วย พยาบาล ผู้ดูแล ผู้สูงอายุ เป็นต้น</p>
		๕.๑ (๕) จัดทำแผนการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ	
		๕.๑ (๖) สนับสนุน ให้รพ.สต. ร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพ อสม. และ อผส. ออกเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุติดเตียง พิกการ ประเมินการดูแลกิจวัตรประจำวัน การอาบน้ำ ทำความสะอาดร่างกาย การสระผม ตัดเล็บของผู้ดูแล ให้ความรู้ และสอนวิธีการช่วยฟื้นฟูสภาพ เป็นต้น	
		๕.๑ (๗) สนับสนุนให้มีการมอบหมาย หน้าที่ให้ อสม. อผส. ติดตามดูแลผู้ป่วยที่บ้าน เช่น การฝึกเดิน ลูก นั่ง การหยิบจับ การพูด การกลืน ให้ผู้สูงอายุในครัวเรือนที่รับผิดชอบ	
		๕.๑ (๘) จัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุที่ติดเตียง ติดบ้าน และจัดทำแผนร่วมกับ รพ.สต. อสม.ติดตามเยี่ยมบ้าน ดูแลที่บ้าน	
		๕.๑ (๙) จัดทำฐานข้อมูลอาสาสมัครที่มีความชำนาญในการช่วยเหลือดูแลแต่ละด้าน ในพื้นที่	
		๕.๑ (๑๐) สนับสนุนให้จัดทำคู่มือ แนวทางให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ สำหรับอาสาสมัครในชุมชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมิน ตัดสินใจ ในการช่วยเหลือ ส่งต่อ ในระดับชุมชน	
		๕.๑ (๑๑) สนับสนุนอุปกรณ์ งบประมาณการทำงานอาสา	
		๕.๑ (๑๒) สนับสนุนให้มีเครือข่ายการดูแล ช่วยเหลือผู้สูงอายุที่เจ็บป่วย ทุกข์ยาก ไร้ที่อยู่ ถูกกระทำรุนแรง ได้แก่ พยาบาล พมจ. บ้านพักหญิง ตำรวจ อสม. กศน. ผู้บริหารท้องถิ่น เป็นต้น	
		๕.๑ (๑๓) สนับสนุนให้มีกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับผู้ดูแลในครัวเรือนที่มีผู้ป่วย หรือผู้สูงอายุติดเตียง เพื่อการ	

ปฏิบัติการเด่น ๕ อ.	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
		แลกเปลี่ยนประสบการณ์ การจัดการกับความเครียด และ ภาวะการดูแล และความต้องการการช่วยเหลือ สนับสนุน	
		๕.๑ (๑๔) อื่นๆ (ระบุ).....	
	๕.๒ เป็นผู้นำ แกนนำหรือร่วมในการระดมทุน เพื่อจัดตั้งกองทุนในการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุ	๕.๒ (๑) สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์รับบริจาค วัสดุ อุปกรณ์ เงิน เพื่อเป็นกองทุนสำหรับการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ทุกวัยยาก เจ็บป่วย ขาดคนช่วยเหลือดูแล เป็นต้น	
		๕.๒ (๒) จัดทำกองทุนเพื่อดูแลกลุ่มคนอาสา	
		๕.๒ (๓) อื่นๆ (ระบุ).....	
	๕.๓ ฝึกทักษะการดูแลตนเองและผู้อื่น	๔.๓ (๑) สนับสนุนให้ผู้เตรียมเข้าสู่วัยสูงอายุ เข้ารับการฝึกทักษะ การเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงในวัยผู้สูงอายุ เช่นภาวะสุขภาพ การ ออกกำลังกาย การรับประทานอาหาร การป้องกันและฟื้นฟู ความเสื่อมตามวัย การดูแลสุขภาพจิต	
		๔.๓ (๒) สนับสนุนให้ผู้สูงอายุเข้ารับการฝึกอบรม ทักษะในการ ดูแลตนเองได้ตามภาวะสุขภาพ เช่น การออกกำลังกาย การ รับประทานอาหาร การป้องกันและฟื้นฟู ความเสื่อมตามวัย การ ดูแลสุขภาพจิต เช่น การสื่อสาร วิถีคลายเครียด ดนตรีบำบัด ธรรมะบำบัด เป็นต้น และเฝ้าระวังความปลอดภัยในบ้าน นอก บ้าน และการเตรียมตัวเข้าสู่วัยสูงอายุ การเตรียมตัวก่อนตาย เป็นต้น	
		๔.๓ (๓) สนับสนุนให้จัดอบรมสมาชิกในครัวเรือนในการดูแล ผู้สูงอายุ ให้เข้าใจความเสื่อมตามวัยและการดูแลเมื่อป่วย เล็กน้อย ป่วยเรื้อรัง ผูกเงิน และระยะสุดท้ายเพื่อให้การดูแล ช่วยเหลืออย่างถูกต้อง	
		๔.๓ (๔) ฝึกทักษะคนอาสาทั้งอาสาสมัครโดยอาชีพ และคนจิต อาสาให้การดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุในลักษณะที่แตกต่างกัน ครอบคลุมปัญหาและความต้องการ และทุกสภาวะสุขภาพ	

ปฏิบัติการเด่น ๕ อ.	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
		๔.๓ (๕) สนับสนุนการฝึกอบรมกลุ่ม อสม. ให้สามารถประเมินภาวะสุขภาพ ความสามารถในการช่วยเหลือตัวเองของผู้สูงอายุ	
		๔.๓ (๖) สนับสนุนให้จัดการ ฝึกอบรม และ สนับสนุน กลุ่ม อปพร. ให้สามารถประเมิน ภาวะฉุกเฉิน และให้การช่วยเหลือเคลื่อนย้ายผู้สูงอายุได้ถูกต้อง เหมาะสม เช่น หกล้ม กระดูกหัก หมดสติ เป็นต้น และสามารถช่วยเหลือเบื้องต้น เคลื่อนย้ายได้อย่างถูกวิธี	
		๔.๓ (๗) สนับสนุนฝึกอบรม กลุ่ม อพม. ในการเฝ้าระวังช่วยเหลือ กรณีความรุนแรงที่เกิดในผู้สูงอายุ เช่น ถูกทำร้าย ทารุณ ทอดทิ้ง เป็นต้น และสามารถประสานการช่วยเหลือ ส่งต่อ ได้เหมาะสม	
		๔.๓ (๘) สนับสนุนการฝึกอบรม และสนับสนุนกลุ่มอาสาสมัคร ให้สามารถช่วยเหลือฉุกเฉินผู้สูงอายุได้รวดเร็ว มีประสิทธิภาพทันเวลา	
		๔.๓ (๙) สนับสนุนการฝึกอบรมการดูแล ช่วยเหลือผู้สูงอายุ ในกลุ่มผู้นำท้องที่ ท้องถิ่น อาสาสมัครอื่นๆ เช่น อปพร. อพม. ตำรวจบ้าน เป็นต้น	
		๔.๓ (๑๐) ประสานภาคีเครือข่าย ร่วมพัฒนาอาสาสมัคร	
		๔.๓ (๑๑) อื่นๆ (ระบุ).....	
	๕.๔ แบ่งปัน ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ เช่น เป็นวิทยากรผลิตสื่อการเรียนการสอนตาม วิทยุมีปัญญาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วิทยากรสอนในโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นต้น	๕.๔ (๑) สนับสนุนให้มีการค้นหาอาสาสมัครผู้สูงอายุที่เป็น ประชาชน อดีตนำ ข้าราชการบำนาญมีความเชี่ยวชาญเฉพาะ ชุมชนให้การยอมรับ มาเป็นวิทยากร จัดการเรียนรู้อในโรงเรียน	
		๕.๔ (๒) สนับสนุนให้ผู้สูงอายุที่เป็นประชาชน มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง จัดการเรียนรู้อในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือจัดการเรียนรู้สำหรับเด็ก เยาวชนในชุมชน เช่น สอนและฝึกเด็กปฐมวัย	

ปฏิบัติการเด่น ๕ อ.	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
		ปั้นตุ๊กตาดินเผา ทำสิ่งประดิษฐ์ ของเล่นจากใบจาก ใบตอง สอนเด็กและเยาวชนทำปุ๋ยชีวภาพ น้ำหมักชีวภาพ เป็นต้น	
		๕.๔ (๓) จัดทำฐานข้อมูลทุนทางสังคม คนอาสาในพื้นที่	
		๕.๔ (๔) อื่นๆ (ระบุ).....	
	๕.๕ เป็นผู้นำ แกนนำ หรือร่วมกิจกรรมอาสาต่างๆ ในชุมชน เช่น ทำงานสาธารณะประโยชน์ ดูแลป่าชุมชน ทำความสะอาดบ้านเพื่อนผู้สูงอายุ เป็นต้น	๕.๕ (๑) จัดกิจกรรมเพื่อเปิดโอกาสให้คนในชุมชนร่วมอาสา เช่น กิจกรรมดูแลสาธารณะ ดูแลทรัพยากรชุมชน เป็นต้น	
		๕.๕ (๒) สนับสนุนให้ผู้สูงอายุรวมกลุ่มทำอาสา เพื่องานสาธารณะ เช่น การทำความสะอาดวัด โรงเรียน ศาลากลางบ้าน ถนนในหมู่บ้าน การปรับปรุงที่สาธารณะทำแปลงปลูกผักรวมทำนารวม จัดการขยะ เป็นต้น	
		๕.๕ (๓) เพิ่มเยาวชนคนรุ่นใหม่เป็นคนอาสา	
		๕.๕ (๔) สนับสนุนฝึกอบรมให้กลุ่มเด็ก เยาวชน วัยรุ่น เป็นอาสาสมัครเยี่ยมบ้าน ช่วยเหลือผู้สูงอายุ	
		๕.๕ (๕)	
		๕.๕ (๖) เพิ่มจำนวนคนอาสาในชุมชน	
		๕.๕ (๗) อื่นๆ (ระบุ).....	
๕.๖ อื่นๆ (ระบุ).....	๕.๖ (๑) อื่นๆ (ระบุ).....		

๒. ลักษณะงานและกิจกรรม ๕ ก

ปฏิบัติการเด่น	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
๑. การลดอุบัติเหตุ			
<p>๑.๑ ปรับสภาพแวดล้อมของบ้านให้เอื้อต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ โดยการปรับสภาพแวดล้อมในบ้านและนอกบ้านให้สะอาด ถูกสุขลักษณะ ไม่มีสิ่งกีดขวางทางเดิน เช่น ห้องน้ำ/ห้องส้วม มีราวจับ พื้นเรียบ ไม่ขรุขระและไม่ขัดมันจนลื่น</p>	<p>๑.๑ (๑) สนับสนุนให้มีการจัดสภาพแวดล้อมในชุมชนให้เอื้อต่อผู้สูงอายุ เช่น พื้นที่วัด ศาลากลางบ้านมีทางลาด มีเก้าอี้นั่งสวดมนต์ ห้องส้วมมีราวจับ เป็นต้น</p>	<p>๑.๑ อปท. สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการเพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุ เช่น การปรับปรุงบ้านและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้สูงอายุทั้งในบ้านและภายในชุมชน การมีลานกีฬา ปรับบ้านให้ปลอดภัย มีศูนย์บริการให้ยืมอุปกรณ์ มีศูนย์บริการออกกำลังกายและมีครูฝึก การปรับพื้นที่สาธารณะที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ จัดลานกิจกรรมหรือลานกีฬา</p> <p>๑.๒ โรงเรียนผู้สูงอายุ มีการพัฒนาหลักสูตรในการดูแลสุขภาพและฟื้นฟูสุขภาพ</p> <p>๑.๓ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) เช่น จัดบริการดูแลส่งเสริมสุขภาพ ฟื้นฟูสภาพ จัดให้มีการดูแลต่อเนื่อง และติดตามเยี่ยม จัดให้มีบริการกายอุปกรณ์ พัฒนาหลักสูตรฝึกทักษะผู้สูงอายุ ผู้ดูแลพัฒนาเครือข่ายการดูแลผู้สูงอายุ บูรณาการและผสมผสานแพทย์ทางเลือก</p>	
	<p>๑.๑(๒) สนับสนุนให้ รพ.สต. โรงพยาบาล อบต./เทศบาล หน่วยงานรัฐอื่นๆ ปรับพื้นที่ให้เอื้อต่อผู้สูงอายุ เช่น มีที่นั่ง มีราวจับ มีทางลาด เป็นต้น</p>		
	<p>๑.๑(๓) สนับสนุนให้พื้นที่สาธารณะในชุมชนให้เอื้อต่อผู้สูงอายุ เช่น จัดบริการส้วมสาธารณะที่สะอาดถูกสุขลักษณะ มีสวนสาธารณะ มีลานออกกำลังกาย มีเครื่องออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ มีป้ายประชาสัมพันธ์ที่ใช้ตัวหนังสือขนาดใหญ่ เป็นต้น</p>		
	<p>๑.๑(๔) สนับสนุนให้มีสถานที่หรือแหล่งประโยชน์อยู่ในชุมชนที่ไม่ไกลจากชุมชน มีเส้นทางที่สามารถเดินทางเข้าถึง ได้โดยสะดวก เช่น ศูนย์ พอส.</p>		
	<p>๑.๑ (๕) สนับสนุนให้มีตัวอาคารที่เป็นแหล่งประโยชน์ที่ถาวร เลือกใช้วัสดุครุภัณฑ์ที่มีความมั่นคงแข็งแรง สภาพอากาศปลอดโปร่ง และมีแสงสว่างเพียงพอ</p>		
	<p>๑.๑ (๖) สนับสนุนให้มีสาธารณูปโภคเพียงพอปลอดภัย ถูกสุขลักษณะที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ</p>		
	<p>๑.๑(๗) สนับสนุนให้มีกลุ่มจิตอาสาในชุมชนรวมกลุ่มจัดและปรับบ้านผู้สูงอายุตามสภาพความต้องการ เช่น ช่วยทำความสะอาด จัดเก็บ</p>		

ปฏิบัติการเด่น	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
		<p>ของ ทำราวจับห้องน้ำ ราวบันได เปลี่ยนโถส้วม จากนั่งราบเป็นชักโครก ปรับเตียงนอน เป็นต้น</p> <p>๑.๑(๘) สนับสนุนให้มีการจัดปรับบ้านให้เหมาะสมตามปัญหาและความต้องการ และภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ เช่น ผู้สูงอายุที่เป็นถูลมโป่งพอง ต้องใช้ออกซิเจน ผู้สูงอายุเป็นอัมพาต ผู้สูงอายุตาบอด เป็นเบาหวานมีภาวะแทรกซ้อนต่างๆ เป็นโรคหัวใจ เป็นต้น</p> <p>๑.๑(๘) สนับสนุนการจัดงบประมาณซ่อมแซมปรับปรุงบ้านสำหรับผู้สูงอายุที่ยากไร้ ไม่มีที่อยู่อาศัย</p> <p>๑.๑(๙) ผลักดันให้ธนาคารหมู่บ้านแบ่งสัดส่วนงบประมาณสำหรับการซ่อมแซม สร้างบ้าน ให้ครอบครัวที่ประสบเหตุการณ์ฉุกเฉิน ภัยพิบัติ บ้านเรือนเสียหาย</p> <p>๑.๑(๑๐) สนับสนุนให้ผู้สูงอายุ รวมกลุ่มทำกิจกรรมในชุมชน เช่น เก็บกวาดถนน ตัดหญ้า ทำความสะอาดวัด โรงเรียน เป็นต้น เพื่อสะสมเป็นคะแนนความดี รับส่วนลดในการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค ในร้านค้าชุมชน</p> <p>๑.๑(๑๑) อื่นๆ ระบุ.....</p>	<p>๑.๔ ผู้นำชุมชน โดยมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแลพัฒนากติกา ข้อตกลงของชุมชน จัดทำแผนพัฒนาชุมชน ประสานงานหน่วยงาน องค์กรให้การดูแลช่วยเหลือ</p> <p>๑.๕ ชมรมผู้สูงอายุ โดยการติดตามเยี่ยมบ้าน ดูแล ช่วยเหลือกัน</p> <p>๑.๖ อาสาสมัครในชุมชน เช่น อสม. โดยการช่วยจัดสภาพแวดล้อมในบ้าน นอกบ้าน การปรับสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัย การดูแลฟื้นฟูสภาพ การติดตามเยี่ยมบ้าน</p> <p>๑.๗ อื่นๆ ระบุ.....</p>
	๑.๒ การดูแลส่งเสริมสุขภาพ และฟื้นฟูสภาพร่างกายผู้สูงอายุ เช่น ส่งเสริมการออกกำลังกาย	๑.๒(๑) สนับสนุนให้ รพ.สต. ร่วมกับนักกายภาพบำบัดฝึกทักษะการดูแลสุขภาพเพื่อชะลอความเสื่อม และฟื้นฟูการเสื่อมตามวัยในผู้สูงอายุ เช่น การฝึกสมอง การฝึกทำงานศิลปะ การนวดผ่อนคลาย	

ปฏิบัติการเด่น	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
		๑.๒(๒) สนับสนุนให้มีหมอนวดแผนไทย ให้บริการฟื้นฟูกล้ามเนื้อ บริหารข้อ ด้วยวิธีทางเลือก เช่น การนวดผ่อนคลาย นวดรักษาอาการปวด ยืดเหยียดกล้ามเนื้อเฉพาะที่ เป็นต้น	
		๑.๒(๓) สนับสนุนให้มีบริการตรวจคัดกรองเบาหวาน ความดันโลหิตสูง ความเครียดและสุขภาพจิต ความสามารถในการช่วยตัวเอง ข้อเสื่อม เป็นต้น ที่เฉพาะต่อผู้สูงอายุ	
		๑.๒(๔) จัดกิจกรรมออกกำลังกายที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ	
		๑.๒(๕) สนับสนุนการฝึกอบรมกลุ่ม อสม. ให้สามารถประเมินภาวะสุขภาพ ความสามารถในการช่วยเหลือตัวเองของผู้สูงอายุ การตรวจคัดกรองเบาหวาน ความดันโลหิตสูง การประเมินภาวะฉุกเฉิน เช่น หหมดสติ น้ำตาลในเลือดต่ำ กระจกหัก แขนขาอ่อนแรง เป็นต้น	
		๑.๒(๖) สนับสนุนการจัดบริการการนวดรักษาเฉพาะที่ นวดผ่อนคลาย นวดฝ่าเท้า เป็นต้น	
		๑.๒(๗) สนับสนุนให้มีการดูแลทางเลือก เช่น การอบ ประคบสมุนไพร เข็มมือ-เท้าสมุนไพร เป็นต้น	
		๑.๒(๘) อื่นๆ ระบุ.....	
	๑.๓ การเฝ้าระวังภาวะฉุกเฉิน และอุบัติเหตุ จากการเจ็บป่วย การจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกบ้าน	๑.๓ (๑) สนับสนุนให้มีบริการให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง กรณีเร่งด่วน อุบัติเหตุภาวะฉุกเฉิน ถูกทำร้าย เป็นต้น	
		๑.๓(๒) สนับสนุนการจัดรถรับ-ส่งผู้สูงอายุที่ประสบอุบัติเหตุ ฉุกเฉินเพื่อไปใช้บริการที่โรงพยาบาล เช่น อุบัติเหตุจราจร ตกจากที่สูง หกล้ม ไข้สูง ชัก หหมดสติ ถูกทำร้ายร่างกาย เป็นต้น	

ปฏิบัติการเด่น	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
		๑.๓(๓) สนับสนุนให้มีกลุ่มอาสาสมัคร ร่วมกันจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อทั้งผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยพิการ และผู้สูงอายุที่ครอบครัวจัดการเองไม่ได้ เป็นต้น	
		๑.๓(๔) สนับสนุนให้จัดการฝึกอบรม และสนับสนุน กลุ่ม อปพร. ให้สามารถประเมินภาวะฉุกเฉิน และให้การช่วยเหลือ เคลื่อนย้ายผู้สูงอายุได้ถูกต้องเหมาะสม เช่น หก ล้ม กระตุกหัก หมดสติ เป็นต้น และสามารถช่วยเหลือเบื้องต้น เคลื่อนย้ายได้อย่างถูกวิธี	
		๑.๓(๕) สนับสนุนให้จัดทำคู่มือ แนวทางให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุสำหรับอาสาสมัครในชุมชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมินตัดสินใจ ในการช่วยเหลือและส่งต่อในระดับชุมชน	
		๑.๓(๖) สนับสนุนการฝึกอบรม และสนับสนุนกลุ่มอาสาสมัคร ให้สามารถช่วยเหลือฉุกเฉินผู้สูงอายุได้รวดเร็ว มีประสิทธิภาพทันเวลา ลดความพิการภาวะการดูแลระยะยาวในครอบครัวชุมชน	
		๑.๓(๗) สนับสนุนให้วิทยุชุมชน มีรายการที่ให้คำปรึกษาแก่ผู้สูงอายุ ผู้ดูแล เพื่อนบ้าน ในเรื่องต่างๆ เช่น สุขภาพการเข้าถึงสิทธิต่างๆ ผ่าน ดีเจ เป็นต้น	
	๑.๔ การพัฒนาศักยภาพการดูแลผู้สูงอายุ	๑.๔(๑) สนับสนุนการฝึกอบรมทักษะ ทีมช่วยเหลือฉุกเฉิน อย่างสม่ำเสมอ เช่น การทบทวนทักษะการช่วยฟื้นคืนชีพ การเคลื่อนย้ายผู้ป่วย การนำส่งอย่างปลอดภัย โดยการอบรมฟื้นฟู การฝึกจากการจำลองสถานการณ์จริง เป็นต้น	

ปฏิบัติการเด่น	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
		<p>๑.๔(๒) สนับสนุนให้มีกิจกรรมการฝึกทักษะต่างๆ เช่น ฝึกการลูก เติ นิ่ง หยิบจับ การฝึกสมอง ฝึกงานศิลปะ</p> <p>๑.๕ สนับสนุนกองทุน องค์กรการเงินในชุมชน ระดมเงินผลกำไรจากการประกอบการ จัดตั้ง กองทุนกลางเพื่อให้ความช่วยเหลือคนที่ ยากลำบากในชุมชน เช่น บ้านถูกไฟไหม้ ดินถล่ม น้ำท่วม ยากจน ที่อยู่ไม่ถาวร เจ็บป่วยจนพิการ ขาดรายได้ เป็นต้น</p> <p>๑.๖ ผลักดันให้ กลุ่ม กองทุน องค์กรการเงินในชุมชน ระดมทุน จัดสวัสดิการให้กับสมาชิกทุกกลุ่มวัย และจัดสรรงบประมาณสำหรับการช่วยเหลือกรณี ฉุกเฉิน ภัยพิบัติ เช่น ให้ยืมเงินจัดงานศพเร่งด่วน ช่วยอุปกรณ์สร้างบ้านกรณีเกิดไฟไหม้ ลมพายุ เป็นต้น</p> <p>๑.๗ สนับสนุนให้กลุ่มอาสาสมัคร แกนนำชุมชน จัดกลุ่มบริการ ช่วยเหลือผู้สูงอายุตามความถนัด เช่น บริการตัดผม สระผม ดูแลความสะอาด ซ่อม บ้าน ปรับบ้าน ดูแล พื้นฟู เช่น ช่วยบริหารข้อ ฝึก ลูก นิ่ง ยืน เป็นต้น และสะสมเป็นคะแนนความดี เพื่อแลกเปลี่ยนของ เครื่องใช้ในบ้าน ของเยี่ยม ผู้สูงอายุ เป็นต้น</p> <p>๑.๘ จัดให้มีเอกสาร หนังสือ แผ่นพับ ด้านสุขภาพ อาชีพ การจัดบ้าน การจัดพื้นที่สาธารณะ ที่เหมาะ สำหรับผู้สูงอายุ และครอบครัว</p>	

ปฏิบัติการเด่น	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
		<p>๑.๙ สนับสนุนการจัดพื้นที่สาธารณะที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ เช่น ลานกิจกรรมสูงวัย เครื่องออกกำลังกาย</p> <p>๑.๑๐ สนับสนุนให้ผู้เตรียมเข้าสู่วัยสูงอายุ เข้ารับการฝึกทักษะ การเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงในวัยผู้สูงอายุ เช่นภาวะสุขภาพ การออกกำลังกาย การรับประทานอาหาร การป้องกันและฟื้นฟู ความเสื่อมตามวัย การดูแลสุขภาพจิต เช่น การสื่อสาร วิถีคลายเครียด ดนตรีบำบัด ธรรมะบำบัด เป็นต้น และเฝ้าระวังความปลอดภัยในบ้าน นอกบ้าน และการเตรียมตัวเข้าสู่วัยสูงอายุ การเตรียมตัวก่อนตาย เป็นต้น</p> <p>๑.๑๑ สนับสนุนให้จัดพื้นที่ หรือลานกิจกรรมในชุมชน สนับสนุนให้ผู้สูงอายรรวมกลุ่มออกกำลังกาย มีกิจกรรมทางกายร่วมกัน หรือมีอุปกรณ์สนับสนุนการออกกำลังกายในรูปแบบต่างๆ</p> <p>๑.๑๒ สนับสนุนให้ผู้นำท้องที่ ผู้ใหญ่บ้าน กำหนดอาสาสมัครประสานข้อมูลผู้สูงอายุที่ได้รับความเดือดร้อน จากการไร้ที่พัก อยู่โดดเดี่ยว เจ็บป่วย ประสภภัยพิบัติ เพื่อหาที่พักทั้งแบบชั่วคราว และถาวรให้อยู่อาศัย</p> <p>๑.๑๓ จัดทำระบบข้อมูล GIS ระบุหลังคาเรือนที่มีผู้สูงอายุ เพื่อนำใช้ในการระบุตำแหน่งรับ-ส่งกรณีฉุกเฉิน หรือขอความช่วยเหลือสนับสนุนให้ผู้สูงอายุ เยาวชน ดำเนินรายการถามตอบสุขภาพ และให้ความรู้เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ เช่น ความเสื่อมตามวัย การดูแลสุขภาพ การดูแลทางเลือก</p>	

ปฏิบัติการเด่น	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
		<p>การจัดอาหารที่เหมาะสม เป็นต้น ในสถานีวิทยุชุมชน</p> <p>๑.๑๔ สนับสนุนการดำเนินกิจกรรม ดูแลผู้สูงอายุของอาสาสมัคร เช่น กลุ่ม อผส. อสม. อาสากู้ชีพ เป็นต้น</p> <p>๑.๑๕ สนับสนุนให้มีเจ้าหน้าที่ อาสาสมัครที่ได้รับการฝึกอบรม ในด้านการจัดปรับอุปกรณ์ที่เอื้อต่อปัญหาและภาวะสุขภาพ เช่น การออกแบบเก้าอี้ นั่งอาบน้ำสำหรับผู้สูงอายุที่เป็นอัมพาต การปรับเตียงนอนให้ผู้ป่วยติดเตียง ให้สามารถทำกิจวัตรประจำวันได้สะดวก ผ่อนแรง เป็นต้น</p> <p>๑.๑๖ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุเข้ารับการฝึกอบรมทักษะในการดูแลตนเองได้ตามภาวะสุขภาพ เช่น การออกกำลังกาย การรับประทานอาหาร การป้องกันและฟื้นฟู ความเสื่อมตามวัย การดูแลสุขภาพจิต เช่น การสื่อสาร วิถีคลายเครียด ดนตรีบำบัด ธรรมะบำบัด เป็นต้น และเฝ้าระวังความปลอดภัยในบ้าน นอกบ้าน และการเตรียมตัวเข้าสู่วัยสูงอายุ การเตรียมตัวก่อนตาย เป็นต้น</p> <p>๑.๑๗ สนับสนุนการจัดทำคู่มือ แนวทางการดูแลผู้สูงอายุที่คนในชุมชนร่วมกันจัดทำเพื่อใช้ประสานการดูแลช่วยเหลือ เช่น แนวทางการเรียกใช้รถฉุกเฉิน ๒๔ ชั่วโมง แนวทางการประสานขอเบิกสวัสดิการ แนวทางการส่งต่อ เป็นต้น</p>	
	๑.๕ อื่นๆ ระบุ.....	๑.๓๔ อื่นๆ ระบุ.....	
๒. การพัฒนาโรงเรียนผู้สูงอายุ			
		๒.๑(๑) จัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุให้ผู้สูงอายุ หรือผู้เตรียมตัวเป็นผู้สูงอายุ(๕๐-๕๙ ปี)เข้าเรียนรู้ เรื่อง	

ปฏิบัติการเด่น	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน		
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน			
๒.๑ การเข้าร่วมกิจกรรมในโรงเรียนผู้สูงอายุ เช่น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น		การดูแลสุขภาพ การทำกิจกรรมร่วมกัน การพบปะพูดคุย การเรียนรู้เรื่องอื่นๆ เช่น การใช้คอมพิวเตอร์ การสื่อสารด้วย เทคโนโลยี ไลน์ เฟสบุ๊ค การฝึกทักษะด้านภาษาอังกฤษ ความรู้เรื่องสิทธิ เป็นต้น อาจกำหนดช่วงเวลาดำเนินการ เช่น ทำรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน หรือสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา	๒.๑ อปท. สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการโรงเรียนผู้สูงอายุ สนับสนุนพื้นที่ในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ การบริการ รับส่ง ผู้สูงอายุที่ต้องเดินทางไปร่วมกิจกรรมของชุมชน		
		๒.๑(๒) สนับสนุนให้โรงเรียนผู้สูงอายุ มีหลักสูตรตารางเรียนรู้อให้ผู้สูงอายุมีอิสระเลือกเรียนได้ตามอัธยาศัย โดยกำหนดเรื่อง ช่วงเวลา และสื่อสารให้ผู้สูงอายุเข้าใจ และเลือกเข้าเรียนได้ตามอิสระและความสนใจ		๒.๒ โรงเรียนผู้สูงอายุ มีการพัฒนาหลักสูตรเพื่อดูแลสุขภาพ ฟื้นฟูสภาพ และสร้างการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีพื้นที่พบปะ สังสรรค์และทำกิจกรรมร่วมกัน มีพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้และสืบทอดภูมิปัญญา การจัดทำหลักสูตรบูรณาการ กระบวนการวิทยากร มีส่วนร่วม เรียนรู้ทั้งภายในและนอกพื้นที่ ฝึกทักษะทุกเรื่อง	
		๒.๑(๓) อื่นๆ ระบุ.....			๒.๓ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) เช่น จัดบริการตรวจสุขภาพ ส่งเสริมสุขภาพ ฟื้นฟูสภาพ และการจัดให้มีการดูแลต่อเนื่อง
		๒.๒(๑) สนับสนุนให้แกนนำผู้สูงอายุที่มีความเชี่ยวชาญ เป็นวิทยากร จัดการเรียนรู้ในโรงเรียน เช่น จัดเรียนรู้จากภูมิปัญญา สานตะกร้า ออกแบบลายผ้าไหม เพาะพันธุ์กล้าไม้ ทอเสื่อ ทำไม้กวาด เป็นต้น			
๒.๒(๒) สนับสนุนให้ผู้สอนที่มาจากหน่วยงานองค์กรในชุมชน จัดการเรียนรู้ตามความชำนาญ เช่น พยาบาลจาก รพ.สต. ให้ความรู้เรื่องดูแลสุขภาพ ฝึกทักษะ บริหารสมอง นักโภชนากร สอนเรื่องอาหารที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ กศน. ฝึกทักษะอาชีพเสริม เป็นต้น	๒.๕ ชมรมผู้สูงอายุ โดยการเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เป็นผู้นำ				
๒.๒(๓) สนับสนุนให้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน จัดการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุในโรงเรียน เช่น ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่น มัสยิด คริสตจักร ศูนย์พันธุกรรมข้าว พืช สัตว์ เป็นต้น					

ปฏิบัติการเด่น	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
		<p>๒.๒(๔) จัดรูปแบบการเรียนรู้ที่ให้ผู้สูงอายุเข้าเรียนได้ตลอด ไม่จำกัดเวลา การแต่งกาย เช่น เข้าเรียนได้ในวันที่สะดวก สนับสนุนการเดินทาง หลักสูตรเรียนรู้อิสระ เลือกเรียนได้ตามอัธยาศัย เป็นต้น</p> <p>๒.๒(๕) สนับสนุนการบริการ รับ-ส่ง ผู้สูงอายุที่ต้องเดินทางไปร่วมกิจกรรมของชุมชน เช่น การไปโรงเรียนผู้สูงอายุ การไปศูนย์ดูแลกลางวัน (Day care) การตรวจสุขภาพประจำเดือน ร่วมงานบุญ ประเพณี ร่วมปลูกป่า เป็นต้น</p> <p>๒.๒(๖) สนับสนุนให้เป็นวิทยากรสอนในโรงเรียนผู้สูงอายุ ตามความชำนาญ</p> <p>๒.๒(๖) สนับสนุนให้ผู้สูงอายุที่มาโรงเรียนผู้สูงอายุ ตั้งกลุ่มออมเงิน เพื่อเก็บไว้ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มหรือในโรงเรียน หรือเมื่อต้องไปเรียนรู้นอกพื้นที่</p> <p>๒.๒(๗) อื่นๆ ระบุ.....</p>	<p>เป็นจิตอาสา หรือเป็นผู้ร่วมหรือสนับสนุนการเป็นวิทยากรในโรงเรียนผู้สูงอายุ</p> <p>๒.๖ อื่นๆ ระบุ.....</p>
๓. การพัฒนาชมรมผู้สูงอายุ			
	<p>๓.๑ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกของชมรม</p> <p>๓.๒ เข้าร่วมในกิจกรรมของชมรม เช่น การทำกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ การออม การเป็นจิตอาสา สวดมนต์ นั่งสมาธิ ออกกำลังกาย ตรวจสุขภาพ</p>	<p>๓.๑(๑) สนับสนุนให้มีการระดมแกนนำผู้สูงอายุ ผู้นำชุมชน จัดทำแผนงานจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ และกำหนดแนวทางการดำเนินงานต่อเนื่อง</p> <p>๓.๑(๒) อื่นๆ ระบุ.....</p> <p>๓.๒ สนับสนุนให้ชมรมผู้สูงอายุ สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมาพบปะ รวมกลุ่ม ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น สวดมนต์ นั่งสมาธิ ออกกำลังกาย ตรวจสุขภาพ เป็นต้น</p>	<p>๓.๑ อปท. สนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรม สนับสนุนพื้นที่ การจัดกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพและจัดพาไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การดูงาน ทั้งในและนอกสถานที่</p> <p>๓.๒ โรงเรียนผู้สูงอายุ การส่งเสริมอาชีพและการเรียนรู้อาชีพในโรงเรียน</p>

ปฏิบัติการเด่น	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
	<p>๓.๓ การเข้าร่วมเป็นผู้นำชมรมและจัดกิจกรรม เช่น การเป็นประธานชมรม วิทยากรสอนและถ่ายทอดความรู้</p>	<p>๓.๓ (๑) สนับสนุนให้ชมรมผู้สูงอายุมีกิจกรรมต่อเนื่องในการรวมแกนนำที่เป็นผู้สูงอายุตั้งกองทุนช่วยเหลือกันเมื่อป่วย ตาย</p>	<p>การสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ การมีพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนพบปะพูดคุย และทำกิจกรรมร่วมกัน</p> <p>๓.๓ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) เช่น จัดบริการตรวจสุขภาพ ให้ความรู้ พัฒนาผู้สูงอายุให้เป็นวิทยากร และส่งเสริมศักยภาพการดูแลตนเอง พัฒนาระบบการส่งต่อและการรับผู้ป่วย</p> <p>๓.๔ ผู้นำชุมชน โดยร่วมเป็นคณะกรรมการ สนับสนุนการจัดกิจกรรมของชมรม เข้าร่วมกับสภาองค์กรชุมชนในการทำแผนและจัดสรรงบประมาณในการดูแลผู้สูงอายุ</p> <p>๓.๕ ชมรมผู้สูงอายุ โดยการเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัด หรือเป็นผู้ร่วมหรือสนับสนุนการเป็นวิทยากรในโรงเรียนผู้สูงอายุ การจัดทำฐานข้อมูล</p> <p>๓.๖ อื่นๆ ระบุ.....</p>
		<p>๓.๓(๒) สนับสนุนให้ชมรมผู้สูงอายุจัดทำข้อมูลผู้สูงอายุครอบคลุมทุกภาวะสุขภาพ</p>	
		<p>๓.๓(๓) สนับสนุนให้ชมรมผู้สูงอายุ เป็นหน่วยสนับสนุนการฝึกทักษะอาชีพแก่ผู้สูงอายุ รวมถึงเป็นแหล่งรวมผลผลิต กระจายสู่ตลาดทั้งในและนอกพื้นที่</p>	
		<p>๓.๓(๔) สนับสนุนให้มีแหล่งที่ตั้งของชมรมผู้สูงอายุ เพื่อเป็นศูนย์กลาง ประสานงาน กิจกรรม และศูนย์รวมข้อมูลทุกด้าน รวมถึงการช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุ เป็นต้น</p>	
		<p>๓.๓(๕) สนับสนุนให้ผู้สูงอายุรวมกลุ่มทำอาสาเพื่องานสาธารณะ เช่น การทำความสะอาดวัด โรงเรียน ศาลากลางบ้าน ถนนในหมู่บ้าน การปรับปรุงที่สาธารณะทำแปลงปลูกผักรวม ทำนารวม จัดการขยะ เป็นต้น</p>	
		<p>๓.๓(๖) สนับสนุนให้ชมรมผู้สูงอายุทำหน้าที่ประสานหน่วยงานองค์กร ภายในและภายนอก เพื่อการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ทุกข์ยาก ป่วยซับซ้อน ติดบ้าน ติดเตียง</p>	
		<p>๓.๓(๗) สนับสนุนให้มีการค้นหาอาสาผู้สูงอายุที่เป็น ประชาญ์ อดีตนำ ข้าราชการบำนาญมีความเชี่ยวชาญเฉพาะ ชุมชนให้การยอมรับ มาเป็นวิทยากร จัดการเรียนรู้อในโรงเรียน</p>	
		<p>๓.๓(๘) สนับสนุนการนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ไปจัดทำแผนชุมชน แผนชมรมผู้สูงอายุ</p>	

ปฏิบัติการเด่น	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
		แผนหน่วยงาน และออกแบบกิจกรรม ช่วยเหลือดูแล ผู้สูงอายุ เหมาะสมตามปัญหาและความต้องการ	
		๓.๓(๔) สนับสนุนให้มีตัวแทนชมรมผู้สูงอายุเป็นคณะกรรมการในสภาองค์กรชุมชน กรรมการพัฒนาชุมชน	
	๓.๕ อื่นๆ ระบุ.....	๓.๑๒ อื่นๆ ระบุ.....	
๔. การดูแลต่อเนื่อง			
	๔.๑ เตรียมตัวสำหรับการเข้าสู่วัยสูงอายุ เช่น การเข้าร่วมฝึกอบรมเตรียมความพร้อมทั้งด้านร่างกายจิตใจ สังคม จิตวิญญาณ เป็นต้น	๔.๑(๑) สนับสนุนอาสาสมัครที่เป็นผู้สูงอายุ เป็นผู้นำรวมกลุ่มจัดกิจกรรม พบปะ เรียนรู้ แลกเปลี่ยนการดูแลสุขภาพ การเฝ้าระวังอาการที่พบบ่อยในผู้สูงอายุ ฝึกทักษะอาชีพเสริม เป็นต้น	๔.๑ โรงเรียนผู้สูงอายุ จัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมในการดูแลตนเองให้กับผู้กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุ ๕.๒ กองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นสนับสนุนการเรียนเพิ่มเติมเฉพาะด้านการดูแลผู้สูงอายุ เช่น การบริหารผู้สูงอายุ ผู้ช่วยพยาบาลผู้ดูแลผู้สูงอายุ เป็นต้น ๕.๓ ชมรมผู้สูงอายุ สนับสนุนกิจกรรมการเยี่ยมบ้านดูแลผู้สูงอายุ ๕.๔ ศูนย์กายอุปกรณ์สนับสนุนให้ยืมอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการฟื้นฟูสภาพที่บ้าน เช่น รถเข็น อุปกรณ์การยึดเหยียดกล้ามเนื้อ เป็นต้น ๕.๕ อื่นๆ ระบุ.....
		๔.๑(๒) อื่นๆ ระบุ.....	
	๔.๒ จัดหาอาหารที่ปลอดภัยเหมาะสมกับภาวะสุขภาพและโรค	๔.๒(๑) สนับสนุนการฝึกทักษะอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) เพื่อให้มีความรู้เข้าใจความเสื่อมตามวัย เช่น การจัดหาอาหารให้ปลอดภัยและสอดคล้องกับความต้องการตามวัยและโรค การให้การดูแลช่วยเหลือตามสภาพทั้งในภาวะปกติและฉุกเฉิน	
		๔.๒(๒) อื่นๆ ระบุ.....	
	๔.๓ ร่วมเป็นผู้นำ แกนนำในการดำเนินกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพออกกำลังกาย เช่น กลุ่มออกกำลังกายไม้พอง กลุ่มรำวงย้อนยุค กลุ่มเต้นลีลาศ กลุ่มบาสโลป	๔.๓(๑) สนับสนุนการฝึกทักษะอาสาสมัครในการสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มสร้างเสริมสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ เช่น กลุ่มออกกำลังกายไม้พอง กลุ่มรำวงย้อนยุค กลุ่มเต้นลีลาศ กลุ่มบาสโลป เป็นต้น	
		๔.๓(๒) อื่นๆ ระบุ.....	
๔.๔ ร่วมเป็นแกนนำ อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) และพัฒนา	๔.๔(๑) สนับสนุนให้อาสาสมัครผู้ผ่านการอบรมเฉพาะทางด้านดูแลผู้สูงอายุ ให้เป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้แก่อาสาสมัครด้านสุขภาพ		

ปฏิบัติการเด่น	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
	ศักยภาพฝึกทักษะที่จำเป็นในการดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน	หรือผู้สนใจ และวางแผนการดูแลผู้สูงอายุติดบ้านติดเตียง เจ็บป่วยซับซ้อน เป็นต้น	
		๔.๔(๒) สนับสนุนให้ รพ.สต.ร่วมกับทีมสหสาขาวิชาชีพ อสม. และ อผส. ออกเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุติดเตียง พิจารณาระเบียบการดูแลกิจวัตรประจำวัน การอาบน้ำ ทำความสะอาดร่างกาย การสระผม ตัดเล็บของผู้ดูแล ให้ความรู้ และสอนวิธีการช่วยฟื้นฟูสภาพ เป็นต้น	
		๔.๔(๓) สนับสนุนฝึกอบรมให้กลุ่มเด็ก เยาวชน วัยรุ่น เป็นอาสาสมัครเยี่ยมบ้าน ช่วยเหลือผู้สูงอายุ	
		๔.๔(๔) สนับสนุนให้มีการประเมินปัญหาด้านสุขภาพ และมี๔.๔(๕) การประสาน จัดการให้วิชาชีพที่มีความชำนาญเฉพาะเข้าช่วยเหลือดูแลครอบครัวรวมทั้งที่บ้าน และที่หน่วยบริการ เช่น กรณีการประเมินปัญหาและความต้องการ การดูแลร่างกาย จิตใจ ทักษะส่วนบุคคลของผู้ป่วย ญาติ ประสานพยาบาล มีความจำเป็นต้องปรับยา หรือมีการรักษาเพิ่มเติมประสานแพทย์ กรณีมีปัญหาเรื่องยา ผลจากการใช้ยา ประสานเภสัชกร กรณีมีปัญหาด้านการเคลื่อนไหว ข้อติด ประสานนัดกายภาพบำบัด	
		๔.๔(๖) สนับสนุนให้มีการมอบหมาย หน้าที่ให้ อสม. อผส. ติดตามดูแลผู้ป่วยที่บ้าน เช่น การฝึกเดิน ลุก นั่ง การหยิบจับ การพูด การกลืน ให้ผู้สูงอายุในครัวเรือนที่รับผิดชอบ	
		๔.๔(๗) สนับสนุนให้มีการฝึกอบรม อสม. อผส. ให้เป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุ สามารถเฝ้าระวัง ติดตาม	

ปฏิบัติการเด่น	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
		ประเมินอาการผู้สูงอายุที่ใส่สายให้อาหาร สายสวนปัสสาวะ ท่อเจาะคอ ท่อระบายต่างๆ รวมถึงแผลกดทับ เพื่อประสานการดูแล ช่วยเหลือที่บ้าน หรือส่งต่อเมื่อจำเป็นได้	
		๔.๔(๗) สนับสนุนให้จัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุที่ติดเตียง ติดบ้าน และจัดทำแผนร่วมกับ รพ.สต. อสม.ติดตามเยี่ยมบ้าน ดูแลที่บ้าน	
		๔.๔(๘) สนับสนุนการจัดทำป้ายสัญลักษณ์หน้าบ้านผู้สูงอายุเพื่อเป็นที่สังเกต และลำดับการช่วยเหลือตามความเร่งด่วน เช่น ป้ายรูปดอก ลำดวน ป้ายบ้านนี้ใส่ใจผู้สูงอายุ การจัดทำธงสีหน้าบ้าน เป็นต้น เพื่อสะดวกในการรับบริการ	
		๔.๔(๙) สนับสนุนให้จัดประชาคม พิจารณาการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีความทุกข์ยาก ต้องการการช่วยเหลือที่อยู่อาศัย ต้องการที่ทำกิน ต้องการการดูแลช่วยเหลือ เป็นต้น เป็นรายกรณี	
		๔.๔(๑๐) อื่นๆ ระบุ.....	
	๔.๕ เป็นผู้นำ แกนนำในการจัดตั้งกลุ่มจิตอาสาเพื่อดูแลผู้สูงอายุทุกภาวะสุขภาพ ทั้งเสียง ปกติ เจ็บป่วย	๔.๕(๑) สนับสนุนฝึกอบรม กลุ่ม อพม. ในการเฝ้าระวัง ช่วยเหลือ กรณีความรุนแรงที่เกิดในผู้สูงอายุ เช่น ถูกทำร้าย ทารุณ ทอดทิ้ง เป็นต้น และสามารถประสานการช่วยเหลือ ส่งต่อ ได้เหมาะสม	
		๔.๕(๒) สนับสนุนให้มีเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุที่เจ็บป่วย ทุกข์ยาก ไร้ที่อยู่ ถูกกระทำรุนแรง	
		๔.๕(๓) อื่นๆ ระบุ.....	
		๔.๖(๑) สนับสนุนกลุ่มจิตอาสาในชุมชนให้การช่วยเหลือครอบครัว ผู้สูงอายุที่ยากไร้ ขาดแคลน	

ปฏิบัติการเด่น	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
	๔.๖ เป็นผู้นำ แกนนำ ในระดมทุนในการจัดตั้งกองทุนดูแลช่วยเหลือเพื่อนผู้สูงอายุ	เจ็บป่วยติดเตียง เป็นต้น ด้วยการเยี่ยมบ้าน ประสานจัดสิ่งของที่จำเป็นให้ ประสานหน่วยงานเกี่ยวข้องช่วยเหลือ	
		๔.๖(๒) สนับสนุนให้แกนนำผู้สูงอายุ ผู้นำชุมชน จัดตั้งกองผ้าป่า เพื่อระดมทุนจัดตั้งกองทุนเยี่ยมป่วยผู้สูงอายุ ช่วยเหลืองานศพ เป็นต้น	
		๔.๖(๓) สนับสนุนให้แกนนำผู้สูงอายุ ผู้นำชุมชน ขอรับบริจาคงบประมาณจากบริษัท องค์กร เอกชน ในและนอกพื้นที่จัดตั้งเป็นกองทุน สนับสนุนกิจกรรมออกกำลังกายผู้สูงอายุ ช่วยเหลือวัสดุ อุปกรณ์สำหรับผู้สูงอายุที่ป่วยติดเตียง ค่าเดินทางไปตรวจตามนัดสำหรับผู้ที่ต้องไปติดตามการรักษา เป็นต้น	
		๔.๖(๔) สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์รับบริจาค วัสดุ อุปกรณ์ เงินเพื่อเป็นกองทุนสำหรับการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ทุพพลภาพ เจ็บป่วย ขาดคนช่วยเหลือดูแล เป็นต้น	
		๔.๖(๕) สนับสนุนให้ผู้สูงอายุสมัครเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุน องค์กรการเงินที่มีการจัดสวัสดิการ เจ็บ ป่วย ตาย	
		๔.๗(๖) สนับสนุนให้กองทุนสวัสดิการในชุมชน จ่ายเงินสมทบกองทุนให้กับผู้สูงอายุที่พิการ ยากไร้ อยู่คนเดียว เพื่อให้มีสิทธิได้รับการดูแลช่วยเหลือด้านสวัสดิการ	

ปฏิบัติการเด่น	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
		๔.๖(๗) สนับสนุนให้ผู้สูงอายุรวมกลุ่มออมเงินกันเองเพื่อให้กู้-ยืม เมื่อฉุกเฉิน และนำผลกำไรไปช่วยเหลือ เยี่ยมป่วย ช่วยตาย เป็นต้น	
		๔.๖(๘) สนับสนุนให้กลุ่ม องค์กรการเงิน ในชุมชน กำหนดกฎ กติกาที่เอื้อต่อผู้สูงอายุ เช่น กติกาการกู้-ยืมเงินสำหรับผู้สูงอายุ หรือครอบครัวที่มีผู้สูงอายุที่ต้องดูแล	
		๔.๖(๙) อื่นๆ ระบุ.....	
	๔.๗ แบ่งปันอุปกรณ์ เครื่องใช้ที่จำเป็นสำหรับการดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน	๔.๗(๑) สนับสนุนให้มีกลุ่ม LINE ของอาสาสมัครกลุ่มต่างๆร่วมกับเจ้าหน้าที่อปท. และหน่วยบริการ เพื่อส่งต่อข้อมูล ให้คำปรึกษา ประสานส่งต่อข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ทันเวลา	
		๔.๗(๒) สนับสนุนการจัดบริการผู้สูงอายุตามปัญหา และความต้องการ เช่น การกำหนดผู้รับผิดชอบประจำบ้าน และเปิดช่องทางประสานขอความช่วยเหลือตามความต้องการแต่ละด้าน และความจำเป็น การกำหนดผู้ดูแลสุขภาพประจำครัวเรือน เป็นต้น	
		๔.๗(๓) สนับสนุนให้จัดทำแผนที่ สัญลักษณ์ แสดงตำแหน่งบ้าน ที่อยู่ที่มีผู้สูงอายุ เพื่อความสะดวก แม่นยำ รวดเร็วของการช่วยเหลือ รับ-ส่ง	
		๔.๗(๔) สนับสนุนให้มีบริการรับ-ส่งผู้สูงอายุที่ต้องการความช่วยเหลือด้านการเดินทาง เช่น การไปติดต่อประสานงาน การไปตรวจตามนัด การไปติดต่อขอขึ้นทะเบียนผู้พิการ เป็นต้น	
๔.๗(๕) สนับสนุน ให้มีแนวทาง เวทีในชุมชน ค้นหาปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ และ			

ปฏิบัติการเด่น	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
๔.๘ เป็นผู้นำ แกนนำ อาสาสมัครในศูนย์ดูแลกลางวัน		<p>ห้ามติ กติกา ข้อตกลง เพื่อการดูแลช่วยเหลือโดยกลุ่ม องค์กร ในชุมชน</p> <p>๔.๗(๖) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน สถาบันการศึกษา ช่างชุมชน สนับสนุนการซ่อมบำรุง เครื่องมืออุปกรณ์ทางการแพทย์ ภายอุปกรณ์ เพื่อให้มีความพร้อม ในการให้บริการ)</p> <p>๔.๘(๗) อื่นๆ ระบุ.....</p>	
		๔.๘(๑) สนับสนุนให้มีระบบการช่วยเหลือ การให้คำปรึกษาสำหรับ อสม. อผส. กู้ชีพ กู้ภัย หรืออาสาสมัครอื่นๆ เพื่อประสานการดูแลรักษา ระหว่างเครือข่ายบริการสุขภาพ เช่น การจัดหาหมอครอบครัวประจำหมู่บ้าน จัดเจ้าหน้าที่ อปท. รับผิดชอบหมู่บ้าน จัด อสม.เจ้าของไข้ จัดผู้ดูแลผู้สูงอายุประจำบ้าน และเจ้าของไข้ เป็นต้น	
		๔.๘(๒) สนับสนุนให้ รพ.สต.จัดบริการเตือนด้วยข้อความกรณีผู้สูงอายุถึงวันนัดรับยา นัดตรวจคัดกรอง นัดตรวจรักษา นัดกายภาพบำบัด เป็นต้น	
		๔.๘(๓) สนับสนุนให้มีบริการดูแล ในศูนย์ดูแลกลางวันสำหรับผู้สูงอายุ เช่น การดูแลสุขภาพทั่วไป การตรวจร่างกายพื้นฐาน การฟื้นฟูสภาพ การฝึกสมอง การฝึกบริหารกล้ามเนื้อ และข้อ เป็นต้น	
		๔.๘(๔) สนับสนุนให้จัดหาผู้ดูแลที่เป็นวิชาชีพ เช่น พยาบาล นักกายภาพบำบัด เป็นต้น เพื่อให้บริการประจำในศูนย์และจัดทำแผนการดูแลเฉพาะกรณี	
		๔.๘(๕) สนับสนุนให้อาสาสมัคร ร่วมจัดบริการในศูนย์ดูแลกลางวัน เพื่อให้การช่วยเหลือ ดูแล แนะนำ แก่ผู้สูงอายุและครอบครัว	

ปฏิบัติการเด่น	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
		<p>๔.๘(๖) สนับสนุนให้ศูนย์ดูแลกลางวันมีข้อมูลกลุ่มเป้าหมายที่ให้การดูแล รวมถึงจัดทำแผนการดูแลมอบหมายอาสาสมัครให้รับผิดชอบ ติดตาม เฝ้าระวังภาวะสุขภาพ</p> <p>๔.๘(๗) สนับสนุนให้ศูนย์ดูแลกลางวัน ชี้แนะทะเบียนอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ และประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนสามารถขอรับบริการ กรณีต้องการให้มีผู้ดูแลเกินจำนวน ชม. ที่มีอยู่</p> <p>๔.๘(๙) อื่นๆ ระบุ.....</p>	
๕. กายอุปกรณ์			
	<p>๕.๑ ผู้สูงอายุและครอบครัว บริจาคกายอุปกรณ์ เครื่องมือทางการแพทย์ที่ไม่ใช้แล้วแก่ศูนย์กายอุปกรณ์ชุมชน เช่น รถเข็น ไม้ค้ำยัน เป็นต้น</p>	<p>๕.๑(๑) สนับสนุนให้มีการระดมความช่วยเหลือ สนับสนุนกายอุปกรณ์ เครื่องมือทางการแพทย์ และของใช้จำเป็นสำหรับช่วยเหลือดูแลผู้สูงอายุ จาก หน่วยงานองค์กรเอกชน ใน และนอกพื้นที่ ทูตทางสังคมอื่น เช่น วัด ผู้ต้องการบริจาค</p> <p>๕.๑(๒) สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์บริการให้ยืมกายอุปกรณ์ เช่น รถเข็นนั่ง ไม้เท้าสามขา ที่ค้ำยัน เติียงลม เติียงปรับระดับได้ เก้าอี้อาบน้ำ ถังออกซิเจน เป็นต้น ทั้งแบบตั้งในหน่วยงาน หรือบริการภายในหมู่บ้าน</p> <p>๕.๑(๓) อื่นๆ (ระบุ).....</p>	<p>๕.๑ รพ. ส่งบุคลากรเพื่อให้บริการในศูนย์กายอุปกรณ์ เช่น นักกายภาพบำบัด เป็นต้น</p> <p>๕.๒ ชมรมผู้สูงอายุประสานรณรงค์รณรงค์ภายนอก</p> <p>๕.๓ โรงเรียนผู้สูงอายุ สนับสนุนการฝึกอบรมให้แก่สมาชิกเพื่อผลิตอุปกรณ์ที่ช่วยฟื้นฟูข้อและกล้ามเนื้อ สำหรับใช้ในศูนย์กายอุปกรณ์</p> <p>๕.๔ อาสาสมัครในชุมชนร่วมให้บริการในศูนย์กายอุปกรณ์</p> <p>๕.๕ อปท. ประสานหน่วยงานภายนอก ประชาสัมพันธ์ให้มีการระดมอุปกรณ์ เครื่องมือเพื่อจัดตั้งกายอุปกรณ์</p> <p>๕.๖ อื่นๆ ระบุ).....</p>
	<p>๕.๒ ผลิตอุปกรณ์การออกกำลังกาย เพื่อบริหาร ฟันฟุข้อและกล้ามเนื้อด้วยวัสดุที่มีน้ำหนัก สำหรับตนเองและบริจาคให้ศูนย์กายอุปกรณ์</p>	<p>๕.๒ (๑) สนับสนุนให้จัดศูนย์บริการ ที่มีอุปกรณ์การออกกำลังกาย อุปกรณ์ช่วยฟื้นฟูข้อและกล้ามเนื้อ ชุดฝึกสมอง บริการผู้สูงอายุตามความจำเป็น</p> <p>๕.๒ (๒) อื่นๆ (ระบุ).....</p>	

ปฏิบัติการเด่น	ลักษณะงานและกิจกรรม		กลไกสนับสนุน
	ระดับบุคคล	ระดับชุมชน	
	๕.๓ เป็นผู้นำ แกนนำกลุ่มจิตอาสาเพื่อให้บริการในศูนย์กายอุปกรณ์ เช่น สาธิตการใช้อุปกรณ์ ฟันฟุ่ช้อและกล้ามเนื้อ สาธิตการออกกำลังกาย เป็นต้น	๕.๓ (๑) สนับสนุนการจัดกิจกรรมในศูนย์กีฬา ศูนย์ฝึก ลานกิจกรรม ให้มีบริการสำหรับผู้สูงอายุ ตลอดเวลา ตามความต้องการ และความสะดวกของผู้สูงอายุ	
		๕.๓ (๒) สนับสนุนให้มีการฝึกอบรมครูฝึกเทคนิคออกกำลังกายในรูปแบบต่างๆ เช่น แอโรบิค โยคะ ยืดเหยียดกล้ามเนื้อ เป็นต้น	
		๕.๓ (๓) อื่นๆ (ระบุ).....	